

Espoon kaupunki

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan talousarvio 2022

LAUTAKUNNAN KOKOUS 22.9.2021

Sisällys

1	Toimintaympäristön muutokset.....	3
1.1	Asukkaat ja asiakkaat.....	3
1.2	Lainsäädännön lähivuosien muutoksia.....	3
1.3	Suomen talouden kehitys.....	9
1.4	Espoon kaupungin talouden kehitys.....	10
2	Strategia ja tavoitteet.....	14
2.1	Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tarina ja valtuustokauden ja vuositason tavoitteet.....	14
2.2	Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle.....	14
2.3	Henkilöstön kehittäminen.....	16
2.4	Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen 2022.....	16
2.5	Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan talous.....	17
2.6	Investoinnit.....	18
2.7	Projektit.....	18
2.8	Sukupuolittainen budjetointi.....	19
3	Vanhusten palvelut.....	20
3.1	Palvelut ja toiminnan kehittäminen.....	20
3.2	Pitkäaikaishoito.....	24
3.3	Vanhusten palvelujen yhteiset kustannukset.....	25
3.4	Seniorineuvonta ja palveluohjaus.....	25
3.5	Kotihoito.....	26
3.6	Espoon sairaala.....	28
4	Terveyspalvelut.....	30
4.1	Palvelut ja toiminnan kehittäminen.....	30
4.2	Mielenterveys- ja päihdepalvelut.....	34
4.3	Avosairaanhoito.....	35
4.4	Suun terveydenhuolto.....	36
4.5	Erikoissairaanhoito.....	37
4.6	Avokuntoutuspalvelut.....	38
4.7	Terveyspalvelujen yhteiset kustannukset.....	39
5	Perhe- ja sosiaalipalvelut.....	39
5.1	Palvelut ja toiminnan kehittäminen.....	39
5.2	Terveydenhoito.....	44
5.3	Lapsiperheiden hyvinvointipalvelut.....	45
5.4	Lapsiperheiden erityispalvelut.....	46
5.5	Aikuisten sosiaalipalvelut.....	47
5.6	Vammaisten palvelut.....	48
5.7	Perhe- ja sosiaalipalvelujen hallinto.....	49
6	Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan esikunta.....	49
6.1	Toimialajohto ja toimialan yhteiset.....	50
6.2	Talous ja hallinto.....	50
6.3	Kehittäminen.....	51

Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toiminta, strategia ja tavoitteet suunnittelukaudella pohjautuvat Espoo-tarinaan sekä siitä johdettuun hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tarinaan, joiden päivitystyö valmistuu valtuustokauden vaihduttua vuoden loppuun mennessä. Toiminnan asiakaslähtöinen ja pitkäjänteinen kehittäminen jatkuu. Asukkaiden palvelujen laatu, turvallisuus ja kustannusvaikuttavuus ovat kehittämisen lähtökohtia. Taloudellinen tilanne on nykytasoisten palveluiden turvaamisen kannalta haastava. Taloudellinen tilanne edellyttää taloudellisia säästötoimia, tuottavuuden parantamista sekä prosessien ja johtamisen jatkuvaa kehittämistä. Väestön kasvun, väestön vanhenemisen ja vieraskielisten asukkaiden määrän lisääntymisen synnyttämään uuteen palvelutarpeeseen vastataan tuottavuutta lisäämällä ja henkilöstömäärää kasvattamalla.

Kaupungin vuoden 2022 talousarvion sekä vuosien 2023–2024 taloussuunnitelman kehysohje on laadittu epävarmassa taloudellisessa tilanteessa. Talousarvio ei sisällä koronan aiheuttamia menoja tai vastaavia tuloja. Koronaviruksen osalta ollaan edelleen leviämisvaiheessa. Palvelu-, tapahtuma ja kulttuurialalla on vielä mittavia rajoitustoimia ja työttömyys on edelleen huomattavasti koronaa edeltävää aikaa korkeammalla. Erityisesti pitkäaikaistyöttömyys on kasvanut voimakkaasti. Yritysten ja kuluttajien luottamus on kuitenkin korkealla ja talous on lähdössä hyvään kasvuun vuoden 2021 ja 2022 aikana. Riskinä on kuitenkin Delta- tai muiden varianttien voimakas tartuttavuus ja saadaanko rokotekattavuus nopeasti parantumaan yli 12-vuotiaiden ikäluokissa.

Toimialan menokehys on valmisteltu Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman mukaan perustuen ikäryhmittäiseen väestön tai palvelutarpeen kasvuun, kustannus- ja palkkakehityksen huomioivaan peruspalvelujen hintaindeksin muutokseen sekä Take- tuottavuustavoitteisiin. Lisäksi erillisenä huomioidaan toimialaa sitovat erikoissairaanhoidon menot.

Taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteuttaminen yhtäaikaaisesti sisältää huomattavaa epävarmuutta. Talousarvion ylittymisen ja toiminnallisten tavoitteiden saavuttamatta jäämisen riski on ilmeinen. Palvelutuotteiden määrien ja yksikköhintojen toteutuminen edellyttää huomattavaa onnistumista palvelutuotannon tehostamisessa sekä palvelujen kysynnän tai tarjonnan rajaamista.

Kaupunkitasoisesti vuoden 2022 talousarvion sekä vuosien 2023- 2024 taloussuunnitelman kehysohjeessa ja laskelmissa ei ole huomioitu Sote- ja pelastustoimen uudistusta, se huomioidaan kaupunginhallitukselle 11.10.2021 vietävässä kehyksessä. Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan palvelujen siirtyessä vuonna 2023 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueelle, lautakunnalle rajoittuu käsiteltäväksi ja päätettäväksi vain yhden vuoden, eli vuoden 2022 talousarvio.

1 Toimintaympäristön muutokset

1.1 Aukkaat ja asiakkaat

Espoon väkiluku oli vuoden 2020 lopussa 292 796 asukasta. Vuonna 2020 väestömäärä lisääntyi 3 065 asukkaalla, mikä merkitsi 1,1 prosentin suhteellista kasvua. Espoo on kasvanut viimeisen viiden vuoden aikana keskimäärin 4 600 asukkaalla vuodessa. Vuoden 2020 lopussa espoolaisista 74 prosenttia puhui äidinkielenään suomea tai saamea ja 7 prosenttia ruotsia. Vieraskielisiä espoolaisia oli 55 624 henkeä ja heidän osuutensa väestöstä oli 19 prosenttia. Vieraskielisen väestön määrä ja osuus väestöstä ovat kasvaneet voimakkaasti 2000-luvulla. Puhutuimmat vieraat kielet ovat venäjä, viro, arabia, englanti ja kiina. Vieraskielisten osuus Espoon vuotuisesta väestönkasvusta on kasvanut selvästi koko 2000-luvun ajan. Vuonna 2020 kotimaankielisten määrä väheni 363 henkeä ja vieraskielisten määrä kasvoi 3 428 henkeä.

Alle kouluikäisten suhteellinen osuus väestöstä oli supistunut, ja määrällisesti ikäryhmä oli edellisvuotta pienempi. Kouluikäisten ryhmä oli lukumääräisesti kasvanut, kuten myös sen osuus väestöstä, samoin nuorten 16–19-vuotiaiden ryhmä oli kasvanut, vaikka sen osuus väestöstä pysyi ennallaan. 20–39-vuotiaiden ikäryhmä oli kasvanut, vaikka ryhmän osuus väestöstä hieman laski. Ikäryhmä 40–64-vuotiaat oli lukumääräisesti kasvanut, kuten myös ryhmän osuus väestöstä. Yli 65-vuotiaiden määrä kasvoi 1 113 henkilöllä vuoden 2020 aikana, ja ryhmän osuus väestöstä kasvoi 15 prosenttiin. Yli 75-vuotiaiden espoolaisten määrä kasvoi 1 290 henkilöllä ja osuus kohosi 6,3 prosenttiin.

Ennakkotietojen mukaan Espoon väestö kasvoi tammi-kesäkuun aikana 2 040 asukkaalla, mikä on 700 asukasta enemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisvuonna. Tammi-kesäkuussa Espoon väestöä lisäsi eniten maahanmuutto. Vuoden 2021 väestönkasvuksi tulee tammi-kesäkuun ennakkotietojen perusteella 4 100 asukasta. Kuntien välinen muuttoliike on ollut hyvin vaihtelevaa kuukausittain, joskus tappiollista joskus voitollista. Tämän vuoden kokonaisväestönkasvu riippuu pääosin maan sisäisen muuttoliikkeen loppuvuoden kehityksestä, jota on vaikea ennustaa.

Espoon väestömäärä vuoden 2030 lopussa on ennusteen mukaan 340 096, jolloin väestönkasvu vuodenvaihteesta 2020/2021 ennustekauden loppuun vuodenvaihteeseen 2030/2031 on yhteensä 47 300 asukasta, joista 11 700 on kotimaankielisiä ja 35 600 vieraskielisiä. Espoon väestömäärä ylittää 300 000 asukkaan rajan vuoden 2023 aikana.

1.2 Lainsäädännön lähivuosien muutoksia

Hallituksen esitys koskien hyvinvointialueiden perustamista sekä sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisen uudistamista, on hyväksytty eduskunnassa 23.6.2021. Eduskunta hyväksyi **sote-uudistusta koskevat lakiehdotukset ja lausumaehdotukset sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön mukaisesti**. Hyvinvointialueet perustetaan mahdollisimman pian lakien hyväksymisen ja vahvistamisen jälkeen. Lait tulevat voimaan porrastetusti, osa 1.

sosiaalihuoltolain palvelujen kokonaisuutta. Esityksessä ehdotetaan vanhuspalvelulakiin informatiiviset säännökset asumisen strategisesta suunnittelusta ja ennakkoinnista sekä säännös iäkkäiden pitkäaikaisen ympärivuorokautisen sosiaalihuollon laitoshoidon poistamisesta. Lisäksi täsmennettäisiin säännöksiä palvelusuunnitelmasta, päätöksenteosta, kotihoidon henkilöstön riittävydestä, johtamisesta sekä omavalvonnasta. Kotiin annettavia palveluja ja asumispalveluja koskevat muutokset ehdotetaan tehtäväksi sosiaalihuoltolakiin ja ne koskisivat kaikkia lain soveltamisen piiriin kuuluvia asiakasryhmiä. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kotiin annettavien palvelujen kokonaisuutta sekä säädettäisiin tukipalveluista sosiaalipalveluna. Lakiin lisättäisiin säännökset turvapalvelujen toteuttamisesta, kotikäyntien suunnittelusta ja kotihoidon toteuttamisesta sekä asumispalvelujen toteuttamisesta. Johtamista ja omavalvontaa koskevia säännöksiä vahvistettaisiin. Kotihoidon laadun ja riittävyden varmistamiseksi sosiaalihuoltolakiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset kotihoidon henkilöstön riittävyden turvaamisesta ja toimenpiteistä työvoiman vajaukseen puuttumiseksi.

Tiedonhallintalaki astui voimaan 1.1.2020, mutta laissa on siirtymäsäännöksiä, joiden vuoksi osaa säännöksistä ryhdytään soveltamaan vuosina 2021–2023. Tiedonhallintalain tarkoituksena on varmistaa viranomaisten tietoaineistojen yhdenmukainen ja laadukas hallinta ja tietoturvallinen käsittely. Lailla myös mahdollistetaan tietoaineistojen turvallinen ja tehokas hyödyntäminen sekä edistetään tietojärjestelmien ja tietovarantojen yhteentoimivuutta. Tiedonhallintalaissa on muun muassa säännöksiä tietoturva-vaatimuksista ja sähköisestä arkistoinnista.

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (asiakastietolaki) uudistuu. Uudistus tuo muutoksia myös asiakas- ja potilastietojen luovutuksiin Kanta-palveluissa. Uuden lain myötä asiakkaan tiedot liikkuvat terveydenhuollon ja sosiaalihuollon sisällä organisaatiosta toiseen, jos asiakas on antanut luvan tietojen luovutukseen, eikä erikseen kiellä tietojen luovuttamista. Sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa on tärkeää valmistautua ennakkoiden asiakastietolain tuomiin muutoksiin. Nykyinen terveydenhuollon sisäinen tietojen luovutuksen mahdollistava suostumus muuttuu nimeltään luovutusluvaksi. Sen käyttötarkoitus säilyy ennallaan. Sosiaalihuollon sisäisille tietojen luovutuksille tulee vastaava luovutuslupa. Sosiaali- ja terveydenhuollon välinen tietojen luovutus tulee perustumaan asiakkaan antamaan tietosuojaa-asetuksen mukaiseen suostumukseen. Valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen sisältöä laajennetaan siten, että asiakas itse voi tallentaa omia hyvinvointitietojaan tai erilaisten hyvinvointisovellusten tuottamia tietoja omatietovarantoon. Hyvinvointitiedot ovat ammattihenkilön käytettävissä ja hyödynnettävissä asiakkaan suostumuksen perusteella tietoturvallisesti. Asiakkaalla olisi mahdollisuus valtuuttaa toinen henkilö asioimaan puolestaan sähköisesti. Muutosten toteutusaikatauluista tiedotetaan niiden tarkentuessa. Laki tulee voimaan aikaisintaan 1.11.2021.

Vaikka uudella asiakastietolailla selkeytetään asiakastietojen sähköistä käsittelyä koskevaa sääntelyä, jää sosiaali- ja terveydenhuollon tietosuojaa sekä tiedonhallintaa koskeva lainsäädäntökokonaisuus edelleen pirstaleiseksi, vaikeaselkoiseksi ja osin puutteelliseksi. Sääntely jakautuu useisiin eri lakeihin ja asetuksiin eikä sääntely kaikilta osin vastaa EU:n yleisen tietosuojaa-asetuksen edellytyksiä. Kyseinen sääntely on myös osin vanhentunutta ja ristiriitaista, jolloin monen eri lain samanaikainen soveltaminen ja yhteensovittaminen on käytännössä haasteellista. Asiakas- ja potilastietojen käsittelyä koskevien lakien suhde toisiinsa on osin epäselvä. Erityisesti sosiaali- ja terveystietojen toissijaisesta käytöstä annetun lain suhde muuhun sääntelyyn on osoit-

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

tautunut haasteelliseksi. **Sosiaali- ja terveysministeriössä on käynnistetty sosiaali- ja terveydenhuollon tiedonhallintasäädösten kokonaisuudistus**, jonka yhteydessä kyseisiä puutteita on tarkoitus korjata. Kokonaisuudistus on laaja hanke, joten se vaiheistetaan useamman hallituskauden ajalle. Ensimmäisen vaiheen hallituksen esitys on tavoitteena saada eduskunnan käsiteltäväksi vielä kuluvan hallituskauden aikana. Sosiaali- ja terveydenhuollon tietojen käsittelyn säädös pohjaa on tarpeen uudistaa siten, että se muodostaa selkeän ja yhdenmukaisen sekä kattavan kokonaisuuden, joka vastaa Euroopan perusoikeuskirjan, perustuslain ja Euroopan yleisen tietosuoja-asetuksen vaatimuksia sekä tukee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmää sekä sosiaali- ja terveydenhuollon integraatiota. Sääntelyä tulee yhtenäistää ja selkiyttää siten, että henkilötietojen käsittely ja rekisteröityjen oikeudet ilmenevät niistä ymmärrettävästi ja yksiselitteisesti. Myös eri lakien suhde toisiinsa on välttämätöntä selkiyttää siten, että ei jää epäselvyyttä siitä, mitä lakia kulloinkin sovelletaan.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteilla **asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käyttöoikeuksista**. Se perustuisi eduskunnan hyväksymän sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä (HE 212/2020 vp) 15 §:ään. Asetuksella säädettäisiin, mitä tietoja ammattihenkilöt työtehtävänsä ja annettavan palvelun perusteella saisivat käyttää.

Tartuntatautilain uudistaminen jatkuu. Uudistamisen toisessa vaiheessa, joka tullaan toteuttamaan normaalitilanteessa hyvien lainvalmisteluperiaatteiden mukaisesti sekä peilaten tartuntatautilainsäädäntöä erityisesti suhteessa valmiuslainsäädäntöön, on tarkoitus valmistella tarvittavat toistaiseksi voimassa olevat säännökset myös niin sanotusti tartuntatautineutraalisti.

Hallituksen lainsäädäntösuunnitelman ja -ohjelman mukaan hallituksen oli tarkoitus antaa joulukuussa 2020 **hallituksen esitys laiksi terveydenhuoltolain muuttamisesta hoitotakuuajan osalta**, mutta tämä ei ole vielä toteutunut. Tarkoituksena on tiukentaa hoitotakuuta perusterveydenhuollossa siten, että tulevaisuudessa kiireettömässä tapauksessa hoitoon pääsisi viikon sisällä hoidon tarpeen arvioinnista.

Vanhemmusslain tavoitteena on yhdistää äitiys- ja isyyslait vanhemmuuslaiksi ja toteuttaa lakien soveltamiskäytännössä ilmenneet tarkistustarpeet. Yhtenä aiheena on seksuaalivähemmistöihin kuuluvien ihmisten vanhemmuuden sääntelyn selkeyttäminen. Samalla selvitetään hedelmöityshoitolaian muuttamista siten, että naisparin hedelmöityshoidoissa voitaisiin käyttää myös sellaisia siittiöitä, joiden luovuttaja voidaan vahvistaa lapsen isäksi. Luonnos hallituksen esitykseksi lähetettiin lausuntokierrokselle maaliskuussa 2021. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa syksyllä 2021.

Sosiaali- ja terveysministeriön asettaman **toimeentulotukilain uudistamista valmistelevan työryhmän** mietintö on lausunnolla 30.9.2021 saakka. Säädösvalmisteluhankkeen tehtävänä oli laatia ehdotus toimeentulotuki- ja sosiaalihuollon lainsäädäntöön tehtävistä muutoksista, joiden tulee vahvistaa toimeentulotuen roolia sosiaalihuoltoon kuuluvana viimesijaisena taloudellisenä tukena. Huomioon tuli ottaa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden järjestämiseen liittyvä muutostyö, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut siirtyvät jatkossa maakuntatasoiselle toimijalle. Toimeentulotuen tulee uudistuneessa sosiaalihuollon rakenteessa toimia kiinteästi sosiaalityön välineenä ja osana sosiaalihuollon tuen ja palveluiden kokonaisuutta. Ehdotus tuli tehdä myös siitä, miten yhteys ensisijaisten etuuksien ja toimeentulotuen toimeenpanon vä-

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

lillä toimii mahdollisimman sujuvana ja miten toimeentulotuen myöntämisessä voitaisiin hyödyntää etuusjärjestelmästä kertynyttä tietoa ja sähköisiä menetelmiä mahdollisimman tehokkaasti. Tarkastelussa tuli olla myös hallitusohjelman toimeentulotukea koskevat kirjaukset koskien ehkäisevän toimeentulotuen roolia sekä työnteon esteiden helpottamista. Työryhmä on toteuttanut toimeksiantonsa tekemällä ehdotuksia, joiden keskeisenä tavoitteena on selkeyttää lainsäädäntöä ja viranomaisten vastuita, jotta haavoittuvimmassa asemassa olevien asiakkaiden tuen tarpeisiin voidaan vastata nykyistä paremmin.

Luonnos hallituksen esitykseksi oppilas- ja opiskelijahuoltolain, terveydenhuoltolain sekä korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta on lausuntokierroksella 31.8.2021 saakka. Esitys liittyy sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseen. Muutoksia esitetään oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin ja terveydenhuoltolakiin. Lisäksi korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettuun lakiin siirrettäisiin luonteeltaan teknisenä muutoksena säännös terveydenhuoltolaista. Esityksessä ehdotetaan täsmennettäväksi säännöksiä, jotka koskevat hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyötä opiskeluhuollossa. Yhteistyön varmistamiseksi hyvinvointialueen alueella tulisi toimia opiskeluhuollon yhteistyöryhmä, jonka toiminnasta säädettäisiin oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa. Lisäksi opiskeluhuollon toteutuksen suunnitelmallisuutta edistettäisiin täsmällisemmällä sääntelyllä. Myös oppilaan ja opiskelijan henkilötietojen suoja, osallisuutta ja itsemääräämisoikeutta vahvistettaisiin opiskeluhuollon kirjaamista, rekisteröintiä ja salassapitoa koskevilla muutoksilla sekä muutoksella koskien yhteydenottoa opiskeluhuoltopalveluihin. Lähipalveluperiaate ehdotetaan ulotettavaksi soveltuvin osin kouluterveydenhuoltoon.

Sosiaali- ja terveysministeriössä on valmisteilla **hallituksen esitys laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta**. Esitys tarkoitus antaa eduskunnalle syysistuntokaudella 2021. Kyseessä on kokonaisuudistus. Ehdotettavaan uuteen lakiin koottaisiin säännökset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen toimintaedellytyksistä, ennakkolisesta valvonnasta, rekisteröinnistä, omavalvonnasta ja jälkikäteisen valvonnan keinoista. Esitys koskisi niin julkisia palvelunjärjestäjiä ja –tuottajia kuin yksityisiä palveluntuottajia. Lähtökohtana on Sosiaali- ja terveydenhuollon valvontasäännösten ajantasaistaminen sekä julkisten ja yksityisten sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen valvonnan yhteensovittaminen. Yksityisten sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajia koskeva nykyinen lainsäädäntö on osittain vanhentunut. Julkisten palveluntuottajien rekisteröintiä ei ole nykyisessä lainsäädännössä. Tavoitteena on selventää valvonnan sääntelyä, joka koskee yksityisiä ja julkisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja, potilas/asiakasrekistereitä sekä eri viranomaisten työnjakoa ja toimivaltaa (Valvira, AVI:t, kunnat lupa/valvontaviranomaisina). Esityksen antamisen yhteydessä tulisi kumottavaksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislakiin sisältyvä valvonnan sääntely sekä yksityisten palvelujen valvontaa eri lainsäädännössä koskeva sääntely. Myös nykyisin eri sosiaali- ja terveydenhuollon säädöksiin sisältyvät kuntien valvontaa ja omavalvontaa koskevat säännökset voitaisiin kumota samassa yhteydessä.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti 14.3.2019 työryhmän uudistamaan lastensuojelulainsäädäntöä siten, että lastensuojelun sijaishuollon sisältö ja rakenne vastaisivat paremmin vaativaa erityistä tukea tarvitsevien lasten tarpeisiin. **Vaativan sijaishuollon uudistamistyöryhmän ehdotus hallituksen esitykseksi lastensuojelun vaativaa sijaishuoltoa koskevaksi lainsäädännöksi** julkaistiin 4.9.2020 ja Espoon sosiaali- ja terveyslautakunta on lausunut työryhmän ehdotuksesta 10.2.2021. Esityksen tavoitteena on helpottaa lastensuojelun sosiaalityöntekijöi-

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

den työn kuormittavuutta; lastensuojelulakiin ehdotetaan asiakasmitoitusta 35 asiakasta/sosiaalityöntekijä. Lisäksi tavoitteena on tehostaa lastensuojelun avohuollon ja sijaishuollon laadukkaita palveluja ja siten ehkäistä lapsen sijoituksen tarpeen syntymistä, lyhentää sijoituksen pituutta, vähentää lapsen sijaishuoltopaikkojen siirtoja, pienentää kilpailutuksesta aiheutuvia alueellisia eroja sekä edistää perheen jälleenyhdistämisen mahdollisuuksia. Esitetyillä lainmuutoksilla pyritään vahvistamaan sijaishuoltoon sijoitettujen lasten oikeutta tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveydenhuollon palveluihin ja samalla vähentämään erityisen huolenpidon jaksojen tarvetta puuttumalla ongelmiin mahdollisimman varhain. Esityksen tavoitteena on lisäksi turvata erityisen huolenpidon jakson riittävän pitkä aika, jotta lasten itseään vahingoittava käyttäytyminen ja vakava päihdeongelma saataisiin katkaistua ja aloitettua suunnitelmallinen kuntoutus. Lastensuojelulain muutosehdotukset olivat lausunnolla keväällä 2021. Espoon kaupunki on lausunut muutosehdotuksesta 21.5.2021. Lausuntopalautteen perusteella STM päätti, että muutosehdotusten valmistelua on vielä jatkettava. Tämän seurauksena lastensuojelulakiin suunniteltujen muutosten käsittelyä vaiheistetaan. Syksyllä 2021 on tarkoitus antaa hallituksen esitys lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoituksesta. Sosiaalityöntekijöiden henkilöstömitoitusta koskeva säännös annetaan eduskunnan käsiteltäväksi syksyllä 2021 budjettilakina. Mitoitusta koskevan ehdotuksen mukaan yhdellä lapsen asioista vastaavalla sosiaalityöntekijällä voisi olla vastuullaan enintään 35 lasta vuonna 2022–2023. Vuodesta 2024 alkaen mitoitus olisi 30 lasta/sosiaalityöntekijä. Muista lastensuojelulakiin suunnitelluista muutoksista annettaisiin hallituksen esitys kevään 2022 aikana.

Paperittomien henkilöiden SOTE -palvelut Suomessa -hankkeessa laaditaan **HE paperittomien henkilöiden terveydenhuolto-oikeuksien laajentamisesta kiireellisestä välttämättömään hoitoon**. Tavoitteena on toimenpanna Marinin hallituksen hallitusohjelman kirjaus. Lisäksi laaditaan selvitys paperittomien sosiaalisten oikeuksien toteutumisesta, jonka pohjalta arvioidaan ohje- ja lainmuutostarpeita.

Valtionvarainministeriö on asettanut hankkeen henkilötunnuksen uudistamisen ja valtion takaaman identiteetin kehittämiseksi. Hankkeen tarkoituksena on uudistaa henkilötunnusjärjestelmää ja kehittää valtion takaamaa identiteettiä huomioiden henkilötunnusten riittävyys, poistaa uusien tunnusten sukupuolisidonnaisuus ja sujuvoittaa ulkomaalaisten asiointia laajentamalla henkilötunnuksen saajien piiriä sekä ehkäistä henkilötunnusten käyttöä tunnistuskäytössä. Hankkeessa laaditaan **HE laiksi väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi**.

Hallitusohjelmakirjauksen mukaan lainsäädännöllä vahvistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen käyttäjien itsemääräämisoikeutta. Lainsäädäntöä ja toimintatapoja on tarkoitus kehittää pitkäjänteisesti ja valmistelu vaiheistetaan, koska asiakokonaisuus on hyvin laaja. **Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön asettaman Itsemääräämisoikeushankkeen** ensimmäisessä vaiheessa uudistetaan tahdosta riippumattoman lääkityksen oikeussuojakeinot psykiatrisessa hoidossa, ajantasaistetaan vanhentuneen päihdehuoltolain tahdosta riippumattoman hoidon sääntely sekä sijoitetaan kehitysvammalain itsemääräämisoikeutta koskeva sääntely tarkoituksenmukaiseen lakiin. HE ensimmäisen vaiheen muutoksista on tarkoitus antaa eduskunnalle kesällä 2022.

STM on asettanut **Lasten vuoroasuminen, etuudet ja palvelut poikkihallinnollisen työryhmän** toimikaudeksi 15.4. – 31.10.2021. Työryhmän tavoitteena on laatia toimintasuunnitelma, joka sisältää konkreettisia ehdotuksia erityisesti sosiaaliturva- ja palvelujärjestelmää koskevan, mutta mahdollisesti myös muun lainsäädännön sekä toimintatapojen kehittämiseksi lapsen ns. kahden kodin tilanteissa. Osana suunnitelmaa selvitetään eri viranomaisten vastuut sen eteenpäinviemisessä. Työryhmä arvioi toimintasuunnitelman vaikutuksia lapsiin sekä muita yhteiskunnallisia vaikutuksia. Lainsäädännön muutostarpeet ja muutoksista aiheutuvat kustannusvaikutukset arvioidaan hallinnonalakohtaisesti. Toimintasuunnitelman on tarkoitus toimia päätöksenteon tukena käynnissä olevissa muutosohjelmissa ja lakihankkeissa

1.3 Suomen talouden kehitys

Suomen Pankin kesäkuun talousennusteen mukaan kansainvälinen taloudellinen toimintaympäristö on jälleen suotuisampi. Maailmantalouden piristyminen on jatkunut, ja globaali raha- ja finanssipoliittinen elvytys tukee kasvuedellytyksiä. Suomen vienti on palautumassa ripeästi kohti kriisiä edeltänyttä tasoa kansainvälisen kysynnän huomattavan voimistumisen ansiosta. Raaka-aineiden kallistuminen ja vahvistuva kulutuskysyntä nostavat tosin hintoja selvästi tänä vuonna, mikä uhkaa heikentää kasvua maailmanlaajuisesti. Hintojen voimakkaan nousun odotetaan kuitenkin jäävän tilapäiseksi.

Suomen talous alkaa kasvaa, kun yksityinen kulutus piristyy. Kotitalouksien kulutuksen voimakasta kasvua ennustevuosina tukevat koronatilanteen helpottuminen, työmarkkinoiden toipuminen ja kotitalouksien patoutuneen kysynnän purkautuminen. Kotitaloudet säästivät vuonna 2020 poikkeuksellisen suuren osan käytettävissä olevista tuloistaan. Kotitalouksien kasvanut varallisuus lisää niiden taloudellista liikkumavaraa ja mahdollisesti tukee yksityistä kulutusta jo ennustevuosina. Koronapandemian aikana kotitalouksien taloudellista liikkumavaraa on ylläpitänyt myös alhainen korkotasoa, joka on näkynyt esimerkiksi asuntolainojen koroissa. Korkotason oletetaan pysyvän alhaisena lähivuosina.

Yritysten kannattavuus on pysynyt pandemian aikana keskimäärin hyvänä lukuun ottamatta koronasta suoraan kärsineitä palvelutoimialoja. Sitä mukaa kun epävarmuus väistyy, tuotannolliset investoinnit alkavat elpyä nopeasti. Yritysten tulevaisuudennäkymiä parantaa varsinkin vientimarkkinoiden ripeä toipuminen. Toisaalta kannattavuutta voivat rajoittaa lähivuosina raaka-aineiden hintojen nousu sekä maailmankauppaa vaivaavat toimitusvaikeudet. Pidemmällä aikavälillä investointitahtia hidastavat kuitenkin edelleen epäsuotuisa väestökehitys ja heikko tuottavuuskasvu.

Työmarkkinoiden näkymät ovat suhteellisen valoisat. Vahva talouskasvu luo hyvät edellytykset työllisyyden kasvulle ja palvelualojen toipuessa kasvun voi odottaa olevan hyvin työllistävää. Kyselyissä yhä useampi yritys ilmoittaa jo kärsivänsä sopivan työvoiman puutteesta. Työpaikkojen ja työttömien työnhakijoiden väliset yhteensopivuusongelmat voivatkin hidastaa työmarkkinoiden toipumista.

Inflaatio kiihtyy kuluvana vuonna raaka-aineiden hintojen nousun sekä kulutuskysynnän kasvun myötä. Inflaatio-odotukset ovat pysyneet maltillisina, ja kuluttajahintojen nousu tasaantuu

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

vuosina 2022–2023 tilapäisten tekijöiden vaikutusten vaimentuessa. Palkat nousevat ennustevuosina melko tasaista noin 2 prosentin vauhtia

Ennusteen suurin epävarmuus liittyy edelleen pandemiatilanteen kehitykseen. Ennen kuin tautitilanne saadaan hallintaan maailmanlaajuisesti, pandemia voi vielä häiritä tuotantoketjuja ja hidastaa globaalia talouskasvua.

Suomen Pankin kesäkuun ennusteen mukaan Suomen talous kasvaa 2,9 prosenttia vuonna 2021 ja 3,0 prosenttia vuonna 2022. Nopea kasvu jää kuitenkin väliaikaiseksi. Vuonna 2023 BKT:n kasvu hidastuu 1,3 prosenttiin, mikä heijastaa ikääntyvän talouden vaikeita pidemmän aikavälin kasvuedellytyksiä.

1.4 Espoon kaupungin talouden kehitys

Koronavirusepidemia vaikutti kaupungin talouteen vuonna 2020 huomattavasti epidemian alussa oletettua vähemmän. Epidemian aiheuttamat sulkutoimet pienensivät palvelumaksutuottoja, mutta myös säästivät noin 35 milj. euroa sijais-, kuljetus- ja ateriakustannuksia sekä siivous- ja huoltokustannuksia ja tietojärjestelmien kehittämiskustannuksia. Epidemian testaus, jäljitys ja hoito aiheuttivat noin 25 milj. euron lisäkustannukset.

Verorahoitus kasvoi poikkeuksellisesti 14,5 prosenttia. Verotulot kasvoivat 5,5 prosenttia vuoden 2019 verotulojen siirtymän, valtion ja kuntien välisten oikaisujen sekä yhteisöveron kuntien jako-osuuden korotuksen takia. Valtio kompensoi kuntien koronakustannuksia etupainotteisesti noin 3 miljardilla eurolla myöntämällä valtionavustuksia kunnille, sairaanhoitopiireille ja joukkoliikenteelle sekä lisäämällä peruspalvelujen valtionosuutta. Kompensaatioiden vaikutus Espoon talouteen oli noin 176 milj. euroa. Kaupungin vuosikate toteutui 304 milj. euron tasolla ja tilikauden tulokseksi muodostui 129,1 milj. euroa. Ilman valtion kompensaatioita vertailukelpoinen tilikauden tulos olisi asettunut noin -10 milj. euron tasolle. Vuoden 2020 tulos oli poikkeusten tulos, eikä paranna tulevien vuosien tilannetta.

Koko Espoo-konserni investoi vuonna 2020 785 milj. eurolla. Kaupungin osuus bruttoinvestoinneista oli 381 milj. euroa ja konserniyhteisöjen 404 milj. euroa, konsernin nettoinvestoinnit olivat 700 milj. euroa. Investoinnit kohdistuvat Koulut kuntoon -ohjelman mukaisesti koulujen ja päiväkotien rakentamiseen ja peruskorjaamiseen sekä kaupunkirakenteen kehittämiseen

Espoo konsernin lainakanta oli vuoden 2020 lopussa 4 286 milj. euroa ja se kasvoi hyvästä tuloksesta huolimatta 483 milj. eurolla. Lainakanta asukasta kohden oli 14 632 euroa. Oikaistu eli verorahoitteinen lainakanta (Espoon Asunnot Oy:n, HSY:n sekä Länsimetro Oy:n lainoista Helsingin osuus vähennettynä) oli 2 942 milj. euroa. Valtuustokauden tavoite konsernin oikaistun lainankannan kääntämisestä laskuun valtuustokauden aikana ei toteutunut.

Vuoden 2021 ennusteen mukaan kuntien verotulot ovat kehittyneet huomattavasti talousarvioiden laadintahetken näkemyksiä paremmin. Koronarokotusten eteneminen ja rajoitustoimien keventäminen on parantanut työllisyyttä ja saattanut Suomen talouden kasvun liikkeelle.

Verorahoitusta (verot ja valtionosuudet) yhteensä on tammi-heinäkuussa tilitetty 1 134 milj. euroa ja heinäkuun lopun tilanteessa verorahoitusta arvioidaan kertyvän 1 809 milj. euroa

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

vuonna 2021, 84 milj. euroa enemmän kuin talousarviossa. Verorahoituksen kasvu vuoteen 2020 on vain 0,4 prosenttia vuoden 2020 lukuisien valtion koronakompensaatioiden takia. Verotailukelpoisesti, ilman vuoden 2020 koronavaltionosuuksia, kasvu on noin 5,6 prosenttia.

Valtion myöntämien ja haettavien koronakorvausten myötä toimintatuottojen arvioidaan ylittävän 7 milj. eurolla. Ulkoisten toimintamenojen arvioidaan ylittävän talousarvion koronan aiheuttamien testaus, jäljitys ja rökotuskustannusten sekä kasvun ja oppimisen toimialan saamien avustusten myötä 66 milj. eurolla, kasvua 7,6 prosenttia vuodesta 2020. Toimintakatteen alijäämän eli nettomenojen arvioidaan toteutuvan 55 milj. euroa talousarviota heikompana.

Vuosikatteen ennustetaan toteutuvan 190 milj. euron tasolla, 53 milj. euroa talousarviota parempana. Vuosikatetta parantaa lisääntyneen verorahoituksen lisäksi myös rahastojen kilpailutuksien yhteydessä realisoituneet kirjanpidolliset tuotot. Tuloksen ennustetaan heinäkuun tilanteessa toteutuvan 4 milj. euron tasolla. Tulosenuste päivittyy syksyn edetessä.

Investointien kokonaismääräksi arvioidaan noin 350 milj. euroa ja nettoinvestoinneiksi noin 317 milj. euroa.

Kaupungin vuoden 2022 talousarvion sekä vuosien 2023- 2024 taloussuunnitelman kehysohjeessa ja laskelmissa ei ole huomioitu Sote- ja pelastustoimen uudistusta, se huomioidaan kaupunginhallitukselle 11.10.2021 vietävässä kehyksessä.

Verotuloennustetta vuodelle 2022 on tarkastettu vuoden 2020 ansiotulojen kertymän, yhteisöveron määrästä saatujen valtiovarainministeriön arvioiden, vuoden 2021 verotilitystietojen sekä Suomen kuntaliiton ylläpitämän verotuloennustekehikon perusteella. Vuonna 2022 päättyy määräaikainen yhteisöveron 10 prosenttiyksikön korotus, joka laskee yhteisöveron tuottoa. Vuonna 2023 tulee voimaan kiinteistöverolakien uudistus, jonka vaikutuksia ei vielä voi arvioida.

Kunnallisveron ja kiinteistöverojen tuloarvio on tehty voimassa olevalla veroprosentilla. Kaikki verotuloarviot päivitetään valtion budjettiriihen veroperustepäätösten sekä uusimpien ennusteiden mukaisesti.

Espoolle arvioidaan kertyvät verotuloja vain 1,1 prosenttia enemmän kuin vuonna 2021 yhteisöveron jako-osuuden pienenemisestä johtuen. Kunnallisverotuoton arvioidaan kasvavan 3,7 prosenttia ja yhteisöveron tuoton arvioidaan laskevan -16,9 prosenttia jako-osuuden pienentyessä. Arviot perustuvat valtiovarainministeriön ja kuntaliiton toukokuun arvioon yhteisöveron kokonaiskertymästä. Kiinteistöveroarvio perustuu voimassa oleviin Espoon kiinteistöveroprosentteihin.

Vuoden 2022 valtionosuuksista on käytettävissä Suomen kuntaliiton ja valtiovarainministeriön laatimat alustavat kuntakohtaiset laskelmat. Valtionosuudet kasvavat koko maan tasolla yhteensä 500 milj. euroa ja 5,1 prosenttia vuodelle 2022. Valtionosuuksia korottavat muun muassa 2,2 prosentin indeksikorotus (165 milj. euroa), kustannustenjaon tarkistus (246 milj. euroa), verotulomenetysten kompensaatioiden kasvu (178 milj. euroa) sekä tehtävämuutokset (107 milj. euroa). Edellä mainitut valtionosuuslisäykset liittyvät joko kuntien kasvaneisiin kustannuksiin tai tulomenetyksiin, eivätkä ne siten paranna kuntien taloustilannetta. Kilpailukyky-sopimuksen mukainen työajanpidennyksestä johtuva valtionosuusleikkaus on palautettu osaksi valtionosuuksien vähennyksiä. Vuoden 2021 valtionosuuksissa kilpailukyky-sopimuksen

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

mukainen leikkaus poistettiin väliaikaisesti osana koronatukimenettelyjä. Kilpailukyky sopimusleikkauksen palauttaminen pienentää kuntien valtionosuuksia 234 miljoonaa euroa. Vuoden 2022 valtionosuudet eivät sisällä vuosista 2020 ja 2021 poiketen koronatukia.

Ennakkolaskelman mukaan kunnille myönnetään peruspalvelujen valtionosuutta yhteensä 7,9 miljardia euroa ja veroperustemuutosten korvauksia 2,6 miljardia euroa. Espoon arvioidaan saavan valtionosuuksia alustavan laskelman mukaan noin 66 milj. euroa vuonna 2022 ja veroperustemuutosten korvauksia 91,8 milj. euroa.

Verorahoitus 2022 (verot ja valtionosuudet) kasvaa 2,2 prosenttia vuoden 2021 ennusteeseen nähden, arviota tarkennetaan valtion veroperustepäätösten valmistuttua ja valtionosuuslaskelmien tarkennuttua syksyllä 2021.

Käyttötalouden kehysvalmistelu perustuu Espoo -tarinaan sekä Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelman tavoitetasoihin. Vuosien 2022–2024 käyttötalouden meno- ja tulokehysten valmistelun pohjatietona on vuoden 2021 talousarvio sekä vuoden 2020 tilinpäätöstiedot sekä alkuvuoden kehityksen pohjalta laadittu ennuste vuoden 2021 talousarvion toteutumisesta.

Käyttötalouden kehysvalmistelu on tehty yhteistyössä toimialojen talousjohdon kanssa. Valmistelussa on huomioitu palvelujen kohdeväestön tai palvelutarpeen kasvu, kuntien kustannus- ja palkkakehitystä hyvin kuvaava peruspalvelujen hintaindeksin muutos sekä Take – ohjelmassa asetetut tuottavuustavoitteet. Kaupunginjohtajan strategia – ja kehyskeskustelujen perusteella lisättiin kesällä annettuun ohjeelliseen kehukseen Hyvinvoinnin ja terveyden toimialalle 2,5 milj. euroa akuuttien hoitojonojen purkamiseen ja 1 milj. euroa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen. Kasvun ja opin toimialalle lisättiin 1 milj. euroa lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen. Yleishallintoon lisättiin aluevaalien järjestämiseen 0,5 milj. euroa tulo- ja 1,037 milj. euroa menomäärärahoja. Elinvoiman tulosalueelta vähennettiin 0,2 milj. euroa oopperan avustusta ja siirrettiin 0,1 milj. euron määräraha konsernihallintoon henkilösiirron mukaisesti. Kaupunkitekniikan toimialan tuloja vähennettiin 1,2 milj. euroa HSL infrakorvauslaskelman tarkennuttua.

Keskeisenä kaupunki- ja toimialatasoisena tulostavoitteena on palvelutuotannon tuottavuuden paraneminen vähintään 2 prosenttia peruspalvelujen hintaindeksin muutos huomioiden. Tuottavuuden paranemistavoite sisältyy Take- ohjelmaan ja toimialojen kehuksiin ja sen toteutusta seurataan palvelutuotteiden tavoitekustannuksen kehityksen sekä Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman raportoinnin kautta. Tuottavuustavoitteiden saavuttaminen edellyttää muutoksia palvelujen järjestämiseen, laatuun, saatavuuteen ja tuotantoprosesseihin.

Käyttötalouden menokehysten laadinnassa on varauduttu peruspalvelujen hintaindeksiin sisältyvään palkkaratkaisuun, huomioitu muutokset toimialojen käytössä oleviin palvelutiloihin, väestön kasvusta johtuvaan palvelutarpeeseen ja suoritemäärien sekä hoidettavien alueiden kasvuun. HUS erikoissairaanhoidon, työmarkkinatuen kuntaosuudet, HSL joukkoliikennekustannukset sekä työllisyyden kuntakokeilun kustannukset tarkennetaan päätöksenteon edetessä.

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Kaupungin toimintatulot laskevat noin prosentilla vuonna 2022 valtion koronatukien vähentyessä. Tulokehyksessä on huomioitu maltillista kasvua asiakasmaksujen kertymään sekä HSL:n maksamien infrakorvaustulojen ennakoitu kehitys.

Toimintamenot kasvavat alle prosentin vuoden 2021 ennusteeseen nähden, joka sisältää noin 60 milj. euroa koronaan liittyviä kustannuksia. Menokasvuun varaudutaan mm. toimitilakustannuksissa, ict-kustannuksissa sekä joukkoliikenteessä. Kehys ei sisällä erillistä varausta koronan testauksen ja rokottamiseen, koronavirusepidemian pitkittyessä toimintaa rahoitetaan valtion lupaamalla korona-avustuksilla sekä määrärahorotuksilla.

Kaupungin toimintakatteen alijäämäksi arvioidaan -1 666 milj. euroa vuonna 2022, 1 728 milj. euroa vuonna 2023 ja 1 760 milj. euroa vuonna 2024.

Kaupungin vuosikatteen tulisi nousta 270 milj. euron tasolle, jotta kaupungin rahoitusasema säilyy terveenä ja velkaantumisen taittuu. Kehysesityksessä kaupungin vuosikate on 189 milj. euroa vuonna 2022 ja nousee 193 milj. euron tasolle vuonna 2024. Vuosikate paranee Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman systemaattisella toimeenpanolla.

Kasvavien kaupunkien investointien rahoitus edellyttää selvästi positiivista tilikauden tulosta. Espoon kohdalla velkaantumisen taittaminen vaatii noin 100 milj. euron tulosta, jotta investoinnit voidaan rahoittaa ilman lisävelkaa. Kaupungin vuoden 2022 tulos on 4 milj. euroa ja putoaa negatiiviseksi vuosina 2023 ja 2024. Tuloksen oletetaan paranevan budjettiriihen jälkeen päivittävällä verorahoituksella.

Rahastojen tuottoja on arvioitu varovasti mukaan vuosikatteeseen ja tulokseen. Tuotot kirjataan rahastojen pääomiin ja ne eivät lisää palvelutuotannon rahoituksen rahavirtaan. Rahastoja on arvioitu käytettävän suunnitelmakaudella 15 milj. euroa/vuosi, mikä vastaa niiden pitkän aikavälin keskimääräistä tuottoa. Rahoitustarve on tässä tasapainotettu lisälainalla ja lisääntyvät korkokustannukset ja lainanlyhennykset ovat mukana arviossa.

Toiminnan ja investointien rahavirta säilyy negatiivisena koko jakson ajan. Vuonna 2022 rahavirta on 119 milj. euroa alijäämäinen ja vuonna 2024 vielä 102 milj. euroa. Kaikkiaan rahavirta on 350 milj. euroa negatiivinen vuosina 2022–2024. Investointien tulorahoitusaste on 60 prosentin tasolla koko kehyskauden etupainoisesta investointiohjelmasta johtuen.

Kaupungin velanotto kasvaa vuonna 2022 140 milj. euroa ja koko kehyskaudella 363 milj. euroa. Kaupungin lainakanta vuoden 2024 lopussa on 1 448 milj. euroa ja 4 646 euroa / asukas.

Toimialojen talousarvioesitykset valmistellaan kaupunginjohtajan kehysohjeen pohjalta. Kehysehdotusta päivitetään syksyn aikana taloustilanteen ja valtion päätösten mukaisesti. Kehys – ja veroprosentti sekä Espoo -tarina päätetään kaupunginhallituksessa 11.10.2021 ja valtuustossa 25.10.2021.

2 Strategia ja tavoitteet

2.1 Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tarina ja valtuustokauden ja vuositasen tavoitteet

Valtuustokausi on vaihtunut tänä vuonna elokuun alussa. Espoo-tarinan ja tulostavoitteiden päivitystyö on vielä keskeneräinen. Espoo-tarinan päivitys päätetään valtuuston kokouksessa 25.10.

Valtuustokauden vaihtuessa strategiamallia uudistetaan ja se tuo muutoksia tavoiteasetteluun. Uudistetun strategiamallin pohjalta on suunniteltu, että tulostavoitteet valmistellaan kaupunkitasoisesti. Tulosityksiköiden Espoo-tarinaa toteuttavat tavoitteet kytketään kaupunkitasoisiin tulostavoitteisiin. Niiden lisäksi tulosityksiköillä on operatiivisia talouteen, henkilöstöön ja toimintaan liittyviä tavoitteita.

Valtuustokauden tavoitteiden valmistelu käynnistyi valtuustoseminaarin yhteydessä 19-20.8.2021. Espoo-tarinan ja valtuustokauden tavoitteiden luonnosten valmistuttua käynnistyy tulostavoitteiden valmistelu.

Tulosityksiköiden Espoo-tarinaa toteuttavat ja muut operatiiviset tavoitteet laaditaan vuoden loppuun mennessä.

Sosiaali- ja terveystalvet siirtyvät Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle 1.1.2023. Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala keskittyy järjestämisen turvallisen siirtymän valmisteluun. Kehittämishankkeet suunnitellaan siten, että ne ovat yhteensopivia koko Länsi-Uudenmaan alueella. Aluevaaleissa valitun valtuuston toimikausi alkaa 1.3.2022, minkä jälkeen aluevaltuusto päättää hyvinvointialueen toiminnasta ja sen suunnittelusta. Tämä väistämättä ohjaa myös Espoon hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toimintaa.

2.2 Toiminnan painopisteet talousarviovuodelle

Vuoden 2022 aikana hyvinvointi- ja terveystalvet valmistaudutaan kaikissa palveluissa siirtoa hyvinvointialueeseen 2023 alkaen. Samaan aikaan jatketaan edelleen asiakaslähtöistä ja taloudellisesti kestävästä toiminnan kehittämistä. Toimialan yhteiset painopisteet tulevalle kaudelle ovat palvelujen hyvä saatavuus, espoolaisten parantunut tyytyväisyys palveluihin sekä parantunut asiakaskokemus palveluista ja niiden hyödyllisyydestä. Painopisteenä on lisäksi espoolaisten tasapainoinen ja onnellinen elämä, kaupunginosien välisten hyvinvointierojen kaventuminen, ennaltaehkäisevien ja kotiin vietävien palvelujen laajempi käyttö espoolaisten arjen helpottamiseksi sekä vieraskielisen väestön integroitumisen vahvistuminen. Muita painopisteitä ovat digitaalisten asiointikanavien lisääntyneet käyttö, työnantajana Espoo on pidetty ja houkutteleva työpaikka ja kaupungin talous ja toiminta on kestävällä pohjalla.

Vanhusten palvelujen painopisteet:

- Varaudutaan ikääntyneiden määrän voimakkaaseen kasvuun

- Tuetaan ikääntyneiden mahdollisuutta asua kotona turvallisesti ja toimintakykyisenä kotona mahdollisimman pitkään sekä vähennetään raskaiden palveluiden tarvetta
- Parannetaan palvelujen saatavuutta asiakasvirtausta tehostamalla
- Tehostetaan toiminnan tuottavuutta ja parannetaan talouden johtamista eri organisaatioitasoilla
- Kehitetään pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen toimittajahallintaa ja yhteistyötä, muutetaan hinnoittelumeکانismi ja mitoitus hallitusti
- Pienennetään henkilöstövajetta: nykyisen työvoiman pitovoiman lisääminen, aloitetaan oppisopimuskoulutukset (kotihoito ja pitkäaikaishoito) ja lisätään opiskelijoiden harjoittelupaikkoja huomattavasti
- Kehitetään yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tulosityksiköiden välillä ja valmistaudutaan uuteen hyvinvointialueen rakentamiseen

Terveyspalvelujen painopisteet:

- Parannetaan terveysasema- ja mielenterveyspalveluiden saatavuutta
- Suunnitellaan ja toteutetaan monialaisia palveluja yhteistyökumppaneiden kanssa
- Laajennetaan digitaalisia palveluja
- Edistetään osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuutta
- Valmistaudutaan sote-uudistukseen
- Järjestellään koronapandemian jälkihoitoa

Perhe- ja sosiaalipalvelujen painopisteet:

- Jatketaan palvelurakenteen keventämistä
- Lisätään sähköisiä palveluita palvelujen saatavuuden parantamiseksi ja tuetaan omaehtoisuuteen perustuvaa elämänhallintaa ja hyvinvointia
- Otetaan huomioon palveluissa eri kielisten ja taustaisten asukkaiden tarpeet Espoon väestön monimuotoistuessa
- Kehitetään paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden kanssa työskentelyssä verkostoyhteistyötä, konsultaatiota sekä asiakkaan omatyöntekijän tehtäviä, roolia ja vastuita
- Vastataan monimuotoisiin asumisen tarpeisiin asumisen ohjelmien mukaisesti
- Valmistaudutaan toiminnan sujuvaan siirtymään hyvinvointialueelle

2.3 Henkilöstön kehittäminen

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan palvelukysynnän kasvuun vastataan tehtävien ja organisaatorakenteiden uudelleenjärjestelyillä. Toimialan henkilöstömäärän lisäykset perustuvat lakisääteisten hoitajamitoitusten nostamiseen sekä tehtävien hoidon turvaamiseen ja ovat osittain vaihtoehtokustannuksia ostopalvelulle ja vuokratyövoiman käytölle.

Toimialan houkuttelevuutta työnantajana parannetaan ja työvoimavajealueiden rekrytointia sekä oppilaitosyhteistyötä tehostetaan. Toimialan nykyinen lähtövaihtuvuus (ilman eläköityneitä) on noin 9 prosenttia. Lähtövaihtuvuuden vähentämisen keinoja ovat mm. joustavat rekrytointimallit, urasiirtymismahdollisuudet, työkykyjohtaminen sekä esimiestyön kehittäminen.

Toimialan kehittämistyössä painottuu sote-uudistuksen läpimenon jälkeen erityisesti Länsi-Uudenmaan tasoiset kehittämiskokonaisuudet ja eri palveluissa toteutettavat osaprojektit. Toimenpiteissä keskeistä on asiakaskokemuksesta, esimiestyön kehittämisestä sekä henkilöstön osaamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen. Henkilöstön kehittämisessä korostuvat kielitaitotason vahvistaminen ja muiden kulttuurienvälisen työvalmiuksien edistäminen sekä digitaitojen vahvistaminen.

Hyvä henkilöstökokemus turvaa laadukkaan ja sujuvan asiakaspalvelun. Henkilöstökokemusta seurataan neljännesvuosittain kaupungin Työfiilis-kyselyllä, jossa tarkastellaan jaksamista, työn sujuvuutta sekä työyhteisön ja esimiestyön tukea. Lisäksi työhyvinvointia seurataan joka toinen vuosi toteutettavalla Kunta 10 -tutkimuksella. Tulosten perusteella yksiköt laativat työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmia. Myönteistä työkulttuuria ylläpidetään ”Näin me toimimme” -pelisäännöillä.

2.4 Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman toteuttaminen 2022

Kaupunginhallitus päätti 25.5.2020, että laaditaan Taloudellisesti kestävä Espoo - tuottavuus- ja sopeutusohjelma, jolla suunnitelmallisesti parannetaan Espoon tuottavuutta ja talouden tasapainoa 2020–2025 siten, että saavutetaan vähintään elo-syyskuussa päätettävä euromääräinen vuositaso sopeutus käyttötalouteen seuraavan valtuustokauden loppuun mennessä.

Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelma valmisteltiin tiiviissä yhteistyössä toimialojen ja tulosyksiköiden kanssa syksyllä 2020. Valtuusto päätti Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus- ja sopeutusohjelmasta 18.10.2020.

Tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksessa todettiin, että Taloudellisesti kestävä Espoo – tuottavuus ja sopeutusohjelman toteuttaminen on välttämätöntä kaupungin ja konsernin talouden tasapainon saavuttamiseksi. Kaupungin johdon ja henkilöstön sekä luottamus- ja henkilöstön tulee määrätietoisesti jatkaa tasapainotus- ja tuottavuustoimenpiteiden toteuttamista. Kaupungin vuosien 2022–2024 kehys perustuu Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelma tavoitetasoihin ja toimenpiteisiin.

Toimenpiteitä ovat mm.:

- integraation edistäminen
- palvelurakenteen muutokset, mm. panostaminen ennaltaehkäiseviin palveluihin raskaiden palveluiden sijasta
- päivittäisjohtamisen sekä prosessien kehittäminen
- monituottajamallin osaamisen ja hallinnan vahvistaminen
- palveluverkon kehittäminen
- palvelujen digitalisoiminen kustannusvaikuttavasti.

2.5 Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan talous

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan vuoden 2022 talousarvio on laadittu epävarmassa taloudellisessa tilanteessa. Talousarvio ei sisällä koronan aiheuttamia menoja tai vastaavia tuloja. Toimialan menokehitys on valmisteltu Taloudellisesti kestävä Espoo – ohjelman mukaan perustuen ikäryhmittäiseen väestön tai palvelutarpeen kasvuun, kustannus- ja palkkakehityksen huomioivaan peruspalvelujen hintaindeksin muutokseen sekä Take- tuottavuustavoitteisiin. Taloudellinen tilanne on nykytasoisten palveluiden turvaamisen kannalta haastava. Taloudellinen tilanne edellyttää taloudellisia säästötoimia, tuottavuuden parantamista sekä prosessien ja johtamisen jatkuvaa kehittämistä.

Vuoden 2022 hyvinvoinnin ja terveyden toimialan toimintakate on -840,7 milj. euroa. Toimintakate heikkenee vuoden 2021 muutettuun talousarvioon verrattuna 32,6 milj. euroa (-4,0 prosenttia). Toimintakatetta heikentää palvelutarpeen kasvusta johtuva menojen nousu, joihin ei kohdistu samassa suhteessa tuottojen kasvua. Vuonna 2022 toimialan toimintatulot ovat 70,4 milj. euroa.

Vuonna 2022 hyvinvoinnin ja terveyden toimialan menomääräraha on 911,1 milj. euroa. Vuoden 2021 talousarvioon verrattuna toimialan menot nousevat 24,5 milj. euroa eli 2,8 prosenttia.

Toimialan menoja kasvattavat määrällisesti eniten erikoissairaanhoidon menot, menokasvu 11,2 milj. euroa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna (+3,6 prosenttia). Menokasvu on suuri myös vanhusten pitkäaikaishoidossa, jossa menokasvu on 4,6 milj. euroa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna (+5,9 prosenttia).

Vanhusten palvelujen menokasvu vuoden 2021 muutettuun talousarvioon nähden on 9,2 milj. euroa (+4,6 prosenttia). Vanhusten palvelujen lisäys kohdistuu eniten pitkäaikaishoitoon. Perusterveydenhuollon menot kasvavat 6,2 milj. euroa vuoden 2021 talousarvioon nähden (+5,1 prosenttia). Suurimmat lisäykset tulevat avosairaanhoidon ja suun terveydenhuoltoon. Perhe- ja sosiaalipalveluiden menokasvu on 6,0 milj. euroa (+2,6 prosenttia). Kustannusnousu johtuu pääosin panostuksesta lasten ja lapsiperheiden tarvelähtöisiin palveluihin.

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

2 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALA

1000 euroa	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	67 399	78 457	70 427	-10,2 %	-8 030
Toimintamenot	865 296	886 584	911 110	2,8 %	24 526
Toimintakate	-797 897	-808 126	-840 683	4,0 %	

2.6 Investoinnit

Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan vuoden 2022 talousarviossa on varauduttu ensikertaisen kalustamiseen ja laitehankintojen toteuttamiseen yhteensä 0,4 milj. eurolla. Lisäksi määrärahaa kohdennetaan palveluverkkomuutoksien ennakoimattomiin tarpeisiin 0,1 milj. euroa. Perhekeskus Campukseen kuuluvien eri toimintojen kalustehankinnat siirtynevät pääosin myöhemmäksi, jolloin ensikertaisen kalustamisen ja laitehankintojen määrärahavaraus muuttuu talousarvion laadinnan edetessä.

952 Koneet ja kalusto	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Tulot	0	0	0	#JAKO/0!	0
Menot	397	1 480	480	-67,6 %	-1 000
Netto	-396	-1 480	-480	-67,6 %	1 000

2.7 Projektit

Espoon oma projektimalli (Espro) ja keskitetty projektisalkku jämäköitävät suunnittelua ja projektien johtamista. Projektisalkusta löytyvät kaikki toimialan keskeiset kehittämishankkeet. Syksyllä 2021 käynnissä oli noin 40 Espoon hyvinvoinnin ja terveyden toimialan omaa kehittämishanketta ja 32 Länsi-Uusimaan hanketoimiston organisoimaa alueen yhteisprojektia. Lisäksi käynnissä oli 82 toimialan TaKe-ohjelman (Taloudellisesti kestävä Espoo) toimenpidettä.

Vuoden 2022 painopiste tulee laajasti olemaan hyvinvointialueen rakentamisessa. Syksyn 2021 aikana projektisalkkuja yhtenäistetään hanketoimiston ja Espoon omien kehittämishankkeiden osalta, ja alkuvuoden 2022 aikana käynnissä olevia omia kehittämishankkeita saataan loppuun valmistautuessa siirtymään. Erityisesti digitalisaatiohankkeissa fokus on siirtymässä uuteen infrastruktuuriin ja tuleviin hallintomalleihin. Täydentävä valtionapu ict-muutosprojekteille ratkeaa kuitenkin vasta loppuvuonna 2021. Hyvinvointialueen rakentamisprojekteja on käynnistettävä useita kymmeniä, mikä tulee venyttämään toimialan projektiosaamisen ja muutoshallinnan äärimmilleen.

Ruotsinkielisen väestön palvelujen järjestämisessä äidinkielellä on panostettu vuonna 2021 puhelinpalveluun ja asiakkaiden ohjaamiseen sote-palveluun palvelukieli huomioiden. Myös henkilöstön kielitaidon vahvistaminen ja uskallus puhua on ollut fokuksessa. Tulevana kautena keskitytään mm. tiedolla johtamiseen ja palvelukohtaisiin toimenpiteisiin Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue huomioiden.

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Asiakaskokemuksen osalta kehittämistyö jatkuu hyvinvointialueen projekteissa, painopisteenä sujuvien asiakaspolkujen luominen ja asukasosallisuuden lisääminen kattavasti projektien eri kehitysvaiheissa. Asiakaskokemuksen mittaamiselle luodaan toimialatasoinen konsepti osana tiedolla johtamisen kokonaisuutta.

Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen rakentamisen rinnalla toteutetaan palvelujen ja toimintamallien kehittämistä ja yhdenmukaistamista Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeessa. Kansallisin tavoitteina on parantaa palvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja oikea-aikaisuutta, siirtää painopistettä ennaltaehkäisyyn ja ennakointiin, kehittää laatua ja vaikuttavuutta sekä parantaa monialaisen työskentelyn toimintamalleja ja eri palvelujen yhteentoimivuutta. Näiden tavoitteiden saavuttamisella voidaan saada aikaan kustannusten kasvun hillintää.

Länsi-Uudellamaalla toteutettava projektit kiinnittyvät näihin tavoitteisiin. Elokuussa 2021 on käynnissä/käynnistymässä noin 40 projektia. Länsi-Uudenmaan alueelle on myönnetty 4,7 milj. euron valtionavustus tälle hankkeelle (vuosille 2021-2022). Syksyllä 2021 Sosiaali- ja terveysministeriö on avannut täydentävän valtionavustushaun, jonka rahoituskausi on vuoden 2023 loppuun. STM tekee täydentävään valtionavustukseen koskevat päätökset joulukuussa 2021 ja mikäli Länsi-Uudenmaan hankehakemus hyväksytään, tulee vuoden 2022 osalta merkittävä muutos hankkeen budjettiin. Espoo toimii hankkeen hallinnoijana ja merkittävä osa hankkeen rahoituksesta/valtionavustuksen käytöstä kulkee Espoon prosessien kautta.

2.8 Sukupuolitietoinen budjetointi

Sosiaali- ja terveystoimen sukupuolitietoisin budjetoinnin kohteena vuodelle 2021 on edelleen ollut maahanmuuttajaäitien kotoutumista tukeva Moniku-palvelu. Varhaisen tuen palvelu on suunnattu monikielisille vauvaperheille. Neuvolakäyntien yhteydessä perheille tarjotaan monikulttuurisen perhetyöntekijän antamaa ohjausta vauvan ollessa 2 kk, 6 kk ja 10 kk. Sukupuolitietoisuuden vahvistamista edistetään myös osallistumalla aihepiiriin liittyviin koulutuksiin ja levittämällä siihen liittyvää tietoisuutta toimialalla.

Vuonna 2021 on työstetty suunnitelmaa sukupuolten tasa-arvon toteutumisen seuraamisesta maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalveluissa. Erityistä huomiota kiinnitetään maahanmuuttajataustaisten naisten osuuden tarkasteluun ja siihen, miten heidän ohjauksessaan näkyy työllistymisen ja koulutuspolulle pääsemisen edistäminen. Yhteistyötä on tehty Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvonta -hankkeen kanssa. On myös jatkettu yhteistyötä Maahanmuuttajien osaamiskeskuksen, aikuissosiaalityön ja Nicehearts ry:n sekä muiden relevanttien toimijoiden kanssa. Sukupuolitietoinen budjetointi on otettu huomioon toimintaa yhdessä kehitettäessä.

Vuonna 2022 jatketaan yhteiskehittämistä ja -toimintaa kaupungin palveluiden kesken sekä järjestökumppanien kanssa ja arvioidaan sukupuolten tasa-arvon toteutumisen suunnitelmaa Maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvonta -hankkeen tulosten valossa. Tasa-arvon edistäminen otetaan huomioon talousarviossa ja käyttösuunnitelman laadinnassa. Resurssien suuntaamisessa kiinnitetään huomiota havaittujen tasa-arvon toteutumisen epäkohtien korjaamiseen.

3 Vanhusten palvelut

3.1 Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Asiakkaat ja palvelut

Vanhusten palvelujen vastuulla on järjestää espoolaisille senioreille kotihoitoa ja muita kotona asumista tukevia avohoidon palveluja, ikääntyneiden omaishoidon tuen palvelua, perustason sairaalatoimintaa sekä pitkäaikaishoitoa asumispalveluna. Seniorineuvonta ja palveluohjaus Nestori vastaa keskitetysti ikääntyvän väestön neuvonnasta ja ohjauksesta sekä iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeen selvittämisestä, sosiaalipalvelujen päätöksenteosta sekä palveluohjauksesta. Lisäksi Nestorin tehtävänä on koordinoita ja osaltaan tuottaa ikääntyneiden ennaltaehkäiseviä toimintoja. Nestori vastaa myös veteraanipalvelujen järjestämisestä.

Keväällä 2020 alkanut koronaepidemia on vaikuttanut merkittävästi kaikkiin vanhusten palvelujen toimintoihin myös vuonna 2021. Epidemia on edelleen vaikuttanut toiminnan suoritekehitykseen sekä talouden toteumaan. Vuoden 2022 suunnitelmassa ei ole lähdetty ennakoimaan mahdollista koronaepidemian jatkumista, vaan toiminnan- ja talouden suunnittelu on tehty "koronavapaasti".

Yli 75-vuotiaiden väestönkasvu on taloussuunnitelmakaudella keskimäärin 8 prosenttia vuodessa. Suurten ikäluokkien kasvava määrä tulee näkymään palvelutarpeen kasvuna. Myös vieraskielisten ikääntyneiden määrä lisääntyy ennusteiden mukaan nopeasti. Muistisairaiden määrä kasvaa, mikä on yksi tärkeimmistä palvelujen tarvetta aiheuttavista tekijöistä.

Vuoden 2022 talousarvio mahdollistaa kotihoidon käyntimäärän 7,5 prosentin kasvun vuoden 2021 osavuosikatsaus 2:n ennusteeseen verrattuna, omaishoidon tuen 4,5 prosentin kasvun, SHL-kuljetuspalvelun matkojen 10 prosentin kasvun sekä pitkäaikaishoidon paikkamäärän kasvun 19:lla. Lisäksi se mahdollistaa Kotiutustiimi 2.0 toiminnan vakinaistamisen. Talousarviossa on varauduttu myös pitkäaikaishoidon henkilöstömitoituksesta aiheutuviin lisäkustannuksiin. Talousarvioon on myös esitetty lisävakansseja ja nimikkeenmuutoksia.

Tulosityksikön painopisteet

Espoo-tarinan mukaisesti espoolaiset ikääntyneet asuvat turvallisesti ja toimintakykyisinä kotona ja yksinäisyyden aiheuttamien ongelmien määrä vähenee. Tarvittaessa varmistetaan sujuva pääsy palveluasumisen piiriin. Tavoitteena on, että 94 prosenttia 75 vuotta täyttäneistä espoolaisista asuu omassa kodissaan.

Tavoitteeseen päästään toimenpiteillä, jotka edistävät vanhusten palveluiden vuoden 2022 painopisteiden toteutumista. Painopisteet ovat seuraavat:

- Varaudutaan ikääntyneiden määrän voimakkaaseen kasvuun
- Tuetaan ikääntyneiden mahdollisuutta asua kotona turvallisesti ja toimintakykyisenä kotona mahdollisimman pitkään sekä vähennetään raskaiden palveluiden tarvetta
- Parannetaan palvelujen saatavuutta asiakasvirtausta tehostamalla

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

- Tehostetaan toiminnan tuottavuutta ja parannetaan talouden johtamista eri organisaatiotasolla
- Kehitetään pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen toimittajahallintaa ja yhteistyötä, muutetaan hinnoittelumekanismi ja mitoitus hallitusti
- Pienennetään henkilöstövajetta: nykyisen työvoiman pitovoiman lisääminen, aloitetaan oppisopimuskoulutukset (kotihoito ja pitkäaikaishoito) ja lisätään opiskelijoiden harjoittelupaikkoja huomattavasti
- Kehitetään yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden toimialan tulosyksiköiden välillä ja valmistaudutaan uuteen hyvinvointialueen rakentamiseen

Keskeiset muutokset

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta valmistellaan Länsi-Uudellamaalla vuosille 2021-2022 myönnetyn valtionavustuksen mahdollistamassa Tulevaisuuden sote –keskus ohjelmassa. Vuosille 2022-2023 Länsi-Uudellemaalle haetaan täydentävää valtionavustusta, jonka turvin hyvinvointialueen palvelujen yhdenmukaistaminen jatkuu.

Jo ennen koronaepidemiaa vanhusten palveluissa oli työvoimapulaa. Koronan hoitamiseen, erityisesti näytteenottoon, tartunnanjäljitykseen ja rokottamiseen, on ohjautunut suuri määrä terveydenhuollon henkilökuntaa ja henkilöstön saatavuus on muuttunut kriittiseksi tekijäksi palveluiden tuottamisessa. Näköpiirissä ei ole helpotusta henkilöstön saatavuuteen. Ensi vuoden talousarviossa panostetaan oppisopimuskoulutuksen laajentamiseen. Lisäksi lisätään harjoittelijoiden määrää ja huolehditaan hyvästä perehdytyksestä.

Keskeiset muutokset tähtäävät asiakasvirtauksen tehostamiseen. Nestorissa panostetaan muun muassa muistisairauksien ennaltaehkäisyyn Finger-projektissa, millä pitkällä aikavälillä voidaan vaikuttaa kotihoidon palvelutarpeen kasvuun. Kotihoidossa jatketaan vuonna 2021 päättyneen Kotona asumista tukevien palvelujen kehittämisohjelman toimenpiteitä Take-ohjelman ja muiden erillisten projektien puitteissa. Länsi-Uusimaahankkeeksi ehdotetun sairaaloiden asiakasohjauksen kehittämisen avulla voidaan parantaa sairaalahoidon kohdentumista tarpeen mukaisesti. Pitkäaikaishoidossa Espoonlahden hoivakotia muutetaan muistipalvelukeskukseksi, mikä edellyttää henkilöstön koulutusta ja tilamuutoksia. Leppävaaran elä ja asu – seniorikeskuksessa pilotoidaan tuetun senioriasuminen ja hoiva-asumisen yhdistymistä yhdelle palvelualueelle, jossa tavoitteena on sujuvoittaa asiakaspalvelua ja henkilöstöhallintoa.

Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toteuttaminen

Take-toimenpiteitä on edistetty, mutta tavoitteiden saavuttaminen v. 2021 täysimääräisesti ei ole ollut mahdollista koronan aiheuttamasta poikkeustilanteesta johtuen. Lisäksi asiakkaiden määrät ja palvelujen kysyntä ovat kovassa kasvussa koko Vanhusten palveluissa. Take-kehittämisessä vuonna 2022 tullaan panostamaan erityisesti henkilöstöön liittyvien take-toimenpiteiden edistämiseen. Take-tavoitteiden saavuttamisen edellytyksenä on vakituisen henkilöstön saatavuuden parantaminen sekä henkilöstön pysyvyyden varmistaminen. Taloudellisesti kestävä on, että panostamme kevyempiin palvelumuotoihin hyödyntämällä teknologiaa ja lisää-

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

mällä esimerkiksi kotihoidon etäpalveluita. Toimialalla sekä palvelutuottajilla oleva henkilöstöpula hidastaa myös asiakasvirtauksen tehostamista. Tiedon saatavuutta erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä parannetaan teknologisuilla ratkaisuilla (tietoallas), jotta vältetään esimerkiksi ylimääräisten laboratoriotutkimusten teettämisestä. Pitkäaikaishoidossa takekokonaisuuteen tulee vaikuttamaan tulevaan mitoitustilanteeseen liittyvät valmistelevat toimenpiteet.

Koronasta toipuminen

Vuonna 2020 koronan aikana palvelujen kysyntä väheni monissa vanhusten palveluissa ja osa palveluista jouduttiin sulkemaan rajoitusten vuoksi. Palvelujen supistuksista johtuvan hoitovelan arvioiminen on kuitenkin ollut erittäin vaikeaa. Vuoden 2021 aikana ikääntyneen väestön saamien rokotusten edetessä myös palvelujen kysyntä on lähtenyt kasvuun. Samaan aikaan henkilöstön saatavuus on oleellisesti heikentynyt, mikä on rajoittanut palvelutarpeeseen vastaamista.

Palveluja tarjotaan mahdollisimman normaalisti rajoitusten sallimissa rajoissa. Talousarvio mahdollistaa väestön ikääntymisestä johtuvan palvelutarpeen kasvun, mutta ei koronan aiheuttamaan mahdolliseen hoitovelkaan vastaamista. Talousarvio ei sisällä "uuteen normaaliin" varautumista, sisältäen mm. suojainkustannukset.

Palvelutuotteet

Tulosityksikön merkittävimmät palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suorite-määrien ja yksikköhinnan kehitys ja tavoitteet vuosina 2019-2022.

Espeen kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-% 2021-2022
24 VANHUSTEN PALVELUT						
Henkilöstömäärä	1 454	1 490	1 523	1 560	1 619	3,8 %
Htv	1 118	1 146	1 171	1 171	1 192	1,8 %
Tehostettu palveluasuminen						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	61 494 776	64 128 000	66 875 000	68 850 143	69 160 569	0,5 %
- suorite: hoitopäivä	477 317	482 793	503 700	504 432	510 635	1,2 %
- yksikkökustannus e/hp	128,83	132,83	132,77	136,49	135,44	-0,8 %
Lyhytaikainen tehostettu palveluasuminen						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 798 096	2 632 000	3 611 000	3 400 000	5 382 347	58,3 %
- suorite: hoitopäivä	20 719	15 235	28 470	19 800	29 235	47,7 %
- yksikkökustannus e/hp	135,05	172,76	126,84	171,72	184,11	7,2 %
Auroranmäen lyhytaikainen arviointi- ja kuntoutusyksikkö (aiemmin laitoshoido)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 944 515	5 163 000	5 093 000	5 088 000	5 139 000	1,0 %
- suorite: hoitopäivä	19 436	18 857	18 980	18 632	18 980	1,9 %
- yksikkökustannus e/hp	254,40	273,80	268,34	273,08	270,76	-0,8 %
Kotihoito						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	34 409 706	38 605 000	40 356 000	41 617 156	43 194 145	3,8 %
- suorite: käynti	1 092 650	1 152 846	1 286 236	1 285 200	1 381 240	7,5 %
- yksikkökustannus e/käynti	31,49	33,49	31,38	32,38	31,27	-3,4 %
Kotihoidon tukipalvelut						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 443 924	2 035 000	2 185 000	1 999 000	2 280 620	14,1 %
- suorite: käynti	14 698	20 685	20 660	19 313	21 895	13,4 %
- yksikkökustannus e/käynti	98,24	98,38	105,76	103,51	104,16	0,6 %
Päivätoiminta						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 481 923	1 440 000	2 548 000	1 550 000	2 598 000	67,6 %
- suorite: käynti	18 612	8 168	20 795	9 159	20 795	127,0 %
- yksikkökustannus e/käynti	133,35	176,30	122,53	169,23	124,93	-26,2 %
Omaishoidon tuki						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 676 776	6 127 000	7 026 000	6 450 000	6 850 000	6,2 %
- suorite: tukikuukausi	8 372	7 610	8 850	8 000	8 370	4,6 %
- yksikkökustannus e/tukikk	797,51	805,12	793,90	806,25	818,40	1,5 %
Kuntoutusosastohoito						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	29 972 755	34 225 000	30 151 000	32 051 000	32 020 510	-0,1 %
- suorite: hoitopäivä	76 204	72 009	76 650	75 750	76 650	1,2 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	393,32	475,29	393,36	423,12	417,75	-1,3 %
Perustason akuuttiosastohoito						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 408 262	3 757 000	3 920 000	3 920 000	3 959 200	1,0 %
- suorite: hoitopäivä	7 650	6 599	7 227	7 227,0	7 227,0	0,0 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	576,24	569,33	542,41	542,41	547,83	1,0 %
Saattohoito-osastohoito						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 507 064	2 773 000	2 648 000	2 648 000	2 674 480	1,0 %
- suorite: hoitopäivä	4 807	4 851	5 201	5 201	5 201	0,0 %
- yksikkökustannus e/hoitopäivä	521,54	571,63	509,13	509,13	514,20	1,0 %
Avosairaanhoido						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 620 886	3 055 000	3 542 000	3 542 000	3 609 298	1,9 %
- suorite: kontakti	11 495	11 324	14 700	15 700	16 014	2,0 %
- yksikkökustannus e/kontakti	141,01	269,78	240,95	225,61	225,38	-0,1 %
Kotisairaala						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 332 093	2 401 000	2 578 000	2 578 000	2 626 982	1,9 %
- suorite: kontakti	19 198	18 957	37 800	25 000	25 500	2,0 %
- yksikkökustannus e/kontakti	121,48	126,66	68,20	103,12	103,02	-0,1 %
Espeen sairaala						
Sairaalan kustannukset yhteensä	53 800 509	58 620 000	54 494 000	56 716 000	57 084 000	0,6 %
Muut palvelut						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	22 234 110	14 377 000	16 689 000	15 386 701	16 407 320	6,6 %

Talous ja henkilöstö

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	34 459	34 500	34 839	1,0 %	339
Toimintamenot	193 127	198 906	208 096	4,6 %	9 189
Toimintakate	-158 668	-164 406	-173 257	5,4 %	
Menot euroa/asukas	659	668	688		

Tulojen ennakoitaan kasvavan n. 0,3 milj. euroa vuoden 2021 voimassa olevaan talousarvioon verrattuna. Asiaksmaksulain muutosten myötä tulot lisääntyvät pitkäaikaishoidossa.

Vuonna 2022 vanhusten palvelujen menot kasvavat vuoden 2021 voimassa olevaan talousarvioon verrattuna n. 9,2 milj. euroa (5 prosenttia). Merkittävin menojen lisäys syntyy yli 75-vuotiaiden määrän kasvun myötä kotihoidon palvelutarpeen kasvusta, pitkäaikaishoidon lisääntyneestä paikkatarpeesta sekä mitoituksen muutoksesta sekä omaishoidon tukea saavien määrän kasvusta. Tällä hetkellä kasvavaan kysyntään on vaikea vastata, mikä näkyy asiakasvirtauksen hitautena. Asiakasvirtauksen parantaminen on yksi tärkeimmistä painopisteistä vuonna 2022.

Voimavarojen riittävyys varmistetaan parantamalla tuottavuutta ja panostamalla työvoiman saatavuuteen esimerkiksi laajentamalla oppisopimuskoulutusta. Tuottavuuden parantaminen perustuu asiakkaalle arvoa tuottavan ajan lisäämiseen, toimintaprosessien uudistamiseen mm. teknologian avulla sekä hoitamalla asiat kerralla kuntoon.

Koronapandemia on vaikeuttanut hoitohenkilöstön rekrytointia vanhusten palveluissa. Työvoimavajealueisiin kohdistetaan tehostettuja rekrytointitoimenpiteitä ja mahdollisuutta rekrytoida ulkomaista hoitohenkilökuntaa selvitetään. Henkilöstömäärään vaikuttavat avoimien vakanssien täyttö ja hoitajamitoituksen lakisääteiset vaateet. Henkilöstötyövuosien kasvu on arviolta 2 prosenttia.

3.2 Pitkäaikaishoito

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Pitkäaikaishoito järjestää sosiaalihuoltolain mukaiset ikääntyneiden ympärivuorokautiset asuminen- ja laitospalvelut espoolaisille senioreille. Espoossa tehostetun palveluasumisen tiloja on riittävästi, mutta henkilöstön rekrytointihaasteet vaikuttavat tilojen käyttöön.

Ympärivuorokautinen hoiva-asuminen järjestetään pääsääntöisesti tehostettuna asumispalveluna joko ostettuna yksityisissä hoivakodeissa tai kaupungin hoivakodeissa. Vuonna 2022 varaudutaan tehostetun palveluasumisen paikkojen määrän lisäykseen sekä palvelutarpeen kasvun että Auroranmäen palvelurakennemuutoksen takia. Tehostetussa palveluasumisessa käytössä oleva hankintasopimus on sama kuin muissa Länsi-Uudenmaan kunnissa. Hoivakotitiedot esitellään julkisesti Länsi-Uudenmaan hoivakodit –internetsivulla. Käytössä oleva toimintatapa vahvistaa asiakkaiden valinnanvapautta.

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Laki henkilöstömitoituksesta iäkkäiden henkilöiden tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa astui voimaan 1.10.2020. Henkilöstömitoitus nousee 0,7:ään asteittain siirtymäaikana 1.4.2023 mennessä. Vuoden 2022 alusta henkilöstömitoituksen on oltava vähintään 0,6, mikä toteutuu sekä Espoon kaupungin ostopalvelujen hoivakodeissa että kaupungin hoivakodeissa. Oppisopimuskoulutusta hyödynnetään henkilöstön saatavuuden varmistamiseksi

Auroranmäen arviointi- ja kuntoutusyksikön toimintaa kehitetään edelleen kotiutumisen ja kotona asumisen tueksi. Leppävaaran elä ja asu –seniorikeskuksessa pilotoidaan tuetun senioriasuminen siirtymistä kotihoidosta pitkäaikaishoidon palvelualueelle, tavoitteena sujuvoittaa asiakaspalvelua ja henkilöstöhallintoa. Pilotissa tuettu senioriasuminen muuttuu palveluasumiseksi. Pitkäaikaishoidon resurssipalvelua (ResPa) kehitetään edelleen ja sijaispalveluja pyritään enenevästi keskittämään ResPaan. Espoonlahden hoivakoti muuttuu vaiheittain muistipalvelukeskukseksi. Espoonlahden hoivakodin lyhytaikaishoito käynnistetään vuoden 2022 aikana ja päivätoiminta käynnistyy tilamuutosten myötä myöhemmin.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	16 803	14 711	15 039	2,2 %	328
Toimintamenot	74 317	78 062	82 678	5,9 %	4 616
Toimintakate	-57 514	-63 351	-67 639	6,8 %	
Menot euroa/asukas	254	262	273		

3.3 Vanhusten palvelujen yhteiset kustannukset

Vanhusten palvelujen yhteiseen määräraharavaukseen sisältyvät tulosyksikön keskitetyt johtaja- ja asiantuntijapalvelut sekä kaikille palvelualueille kohdentuvia yhteisiä sisäisiä menoja, kuten asiointi-, taloushallinto- ja hankintapalveluja. Varaukseen sisältyvät myös strategisten kehittämishankkeiden projekti- ja konsultointikustannukset.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	2	3	0	-100,0 %	-3
Toimintamenot	4 250	4 814	4 553	-5,4 %	-261
Toimintakate	-4 248	-4 811	-4 553	-5,4 %	
Menot euroa/asukas	15	16	15		

3.4 Seniorineuvonta ja palveluohjaus

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Seniorineuvonta ja palveluohjaus Nestori vastaa keskitetysti ikääntyvän väestön neuvonnasta ja ohjauksesta sekä iäkkäiden henkilöiden palvelutarpeen selvittämisestä, sosiaalipalvelujen päätöksenteosta sekä palveluohjauksesta asiakkaan polun eri vaiheissa. Lisäksi Nestorin tehtävänä on koordinoita ja osaltaan tuottaa ikääntyneiden ennaltaehkäiseviä toimintoja.

Monikanavaista ja laajaa palveluvalikkoo kotona asumisen tueksi kehitetään edelleen laajentamalla matalan kynnyksen palveluohjausta ja lisäämällä sähköisen asioinnin mahdollisuuksia. Yhteistyötä kaupungin asiointipisteiden ja muiden tulosyksiköiden sekä kolmannen sektorin kanssa lisätään asiakkaiden tavoittamiseksi ja asiakkaiden tarpeisiin kohdennettujen palvelujen kehittämiseksi.

Palvelutarpeen arvioinnin työtapoja kehitetään erityisesti eri palvelujen rajapinnoissa. Nestorin omatyöntekijä-toimintamallia kehitetään edelleen. Yhteistyötä mielenterveys ja päihdepalvelujen kanssa lisätään. Muistisairaiden palveluohjauksen ja hoidon kehittämisen tulosten jalkauttamista jatketaan yhteistyössä muiden muistisairaiden hoitoon osallistuvien toimijoiden kanssa.

Palvelukeskusten asemaa senioreiden kohtaamis- ja tiedonsaantipaikkoina vahvistetaan ja palveluvalikoimaa laajennetaan. Hyvinvointia tukevaa palvelukeskus- ja päivätoimintaa kehitetään. Koronaepidemian aikana käyttöön otettujen virtuaalipalvelujen kehittämistä jatketaan.

Omaishoitajien tiedonsaantia, valmennusta ja tukimuotojen kehittämistä jatketaan. Rintamaveteraaneille järjestetään erilaisia tukimuotoja Valtiokonttorin linjausten mukaisesti. Liikkumista tukevien palveluiden kokonaisuutta selvitetään yhteistyössä vammaispalvelujen kanssa.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	855	2 624	2 630	0,2 %	6
Toimintamenot	14 071	16 813	17 514	4,2 %	701
Toimintakate	-13 215	-14 189	-14 884	4,9 %	
Menot euroa/asukas	48	56	58		

3.5 Kotihoito

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Kotihoidon tavoitteena on mahdollistaa turvallinen asuminen kotona kaikenikäisille espoolaisille, jotka tarvitsevat kotisairaanhoidoa, kotipalvelua tai kotihoidon tukipalveluja. Espoon kotihoito muodostuu viidestä alueellisesta kotihoidon yksiköstä, kotikuntoutuksesta ja resurssipoolista. Etäkotihoito on osa resurssipoolia. Kotihoidon ostopalveluyksikkö keskittyy ostopalvelu- ja palveluseteliasiakkaiden valvontaan.

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Vuodelle 2022 varaudutaan noin 188 350 asiakaskäynnin lisäykseen (7 prosentin kasvu) verrattuna vuoden 2021 osavuositarkastus 2:n ennusteeseen. Kasvua on sekä omassa toiminnassa, ostopalveluissa että palveluseteleissä. Välittömän asiakastyön lisäämisellä tavoitellaan tuottavuuden parantamista. Tämä vähentäisi vuokratyövoiman käyttöä. Henkilöstöön liittyvänä haasteena on kasvanut henkilöstön liikkuvuus, kasvava tyhjiä vakanssien määrä ja rekrytoinnin vaikeus, jotka vaikeuttavat myös välittömän asiakastyön positiivista kehittymistä. Kotihoito on nimetty hankalasti rekrytoitavaksi alueeksi. Rekrytointiyksikön ja henkilöstöryhmän kanssa tehdään jatkuvaa yhteistyötä vakinaisen henkilöstön saatavuuden edistämiseksi. Jatkossa tavoitteenamme on lisätä perusopiskelijoiden määrää kotihoidossa. Työvoimapolitiittisen lähiohitoajien oppisopimuskoulutuksen suunnittelu on aloitettu ja sieltä odotetaan saatavan opiskelijoita ja työntekijöitä myös kotihoitoon.

Kotihoidon asiakkaiden toiveena on, että heidän luonaan käy mahdollisimman usein sama tuttu hoitaja. Lisääntynyt henkilöstön liikkuvuus, kasvava tyhjiä vakanssien määrä ja vaikeutunut rekrytointi hankaloittavat tavoitteisiin pääsyä. Tavoitteeseen pyritään edistämällä rekrytointia, nostamalla välittömän asiakastyöajan osuutta ja jatkuvasti arvioimalla ja kehittämällä asiakasreittejä. Kotihoidon asiakkaiden turvallista kotona asumista edistetään kiinnittämällä huomiota asiakkaiden kivun kokemuksen lievittämiseen, kaatumisvaaran pienentämiseen, ravitsemuksen parantamiseen sekä yksinäisyyden kokemuksen vähentämiseen. Em. toimet vähentävät päivystyskäyntejä. Henkilöstön työn sujuvuutta lisätään mahdollistamalla henkilöstön osallistuminen kotihoidon arjen toiminnan parantamiseen.

Kotihoidon kehittäminen jatkuu vuonna 2020 päivitetyn kotihoidon kehittämissuunnitelman 2019-2021 mukaisesti. Vuonna 2021 alkanut henkilöstön osaamisen kehittäminen jatkuu hankkeessa käyttöönotetun perehdytysmallin vakinaistamisella. Etäkotihoidon toimintamallia lisätään koko Espoon alueella, tavoitteena, että entistä suurempi osa käynneistä toteutetaan etänä, videovälitteisenä käyntinä. Myös etäkuntoutusta lisätään. Teknologiaa hyödynnetään myös kotihoidon asiakkaiden lääkehuollossa ottamalla lääkerobotit käyttöön. Kehittämisessä otetaan huomioon niin vieraskieliset asiakkaat kuin työntekijätkin.

Valvontasuunnitelma on käytössä ja tavoitteena on toteuttaa valvontaa kaikkien palveluja tuottavien tuottajien sekä oman toiminnan yksiköiden kanssa. Tavoitteena on vahvistaa yhteistyötä ostopalvelu- sekä palvelusetelituottajien kanssa ja varmistaa kotihoidon asiakkaiden hyvä palvelun laatu. Vuodelle 2020 suunniteltu yhden maantieteellisen kotihoitoalueen ulkoistaminen on siirtynyt covid-19 -epidemian ja toiminnanohjauksen käyttöönoton takia vuoden 2021 loppuun. Vuonna 2022 jatketaan keuhkokuumeen 2021 aloitettua vertaiskehittämistä ulkoistetun alueen ja oman toiminnan Kivenlahden tiimeissä.

Yhteistyötä Espoon sairaalan sekä Seniorineuvonta ja palveluohjaus Nestorin kanssa tehdään edelleen, tavoitteena kotiutusprosessin toimivuuden varmistaminen sekä asiakkaiden palveluohjauksen kehittäminen.

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	7 594	6 503	6 510	0,1 %	7
Toimintamenot	41 869	44 401	46 267	4,2 %	1 866
Toimintakate	-34 275	-37 897	-39 757	4,9 %	
Menot euroa/asukas	143	149	153		

3.6 Espoon sairaala

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Espoon sairaalan tehtävänä on toimia ikääntyneiden kotona asumisen tukipalveluna. Sairaala toimii tiiviissä yhteistyössä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kanssa yhteisellä Jorvin sairaalakampuksella. Espoon sairaala vastaa perustason sairaalahoidosta Espoon, Kauniais-ten ja Kirkkonummen asukkaille.

Espoon sairaalan osastojen käyttöaste on palautunut vuoden 2020 koronapandemian alun jäl-keen korkeaksi. Vuoden 2021 loppukeväästä alkaen sairaala on joutunut ostamaan lisäpaik-koja Kaunialan sairaalasta sekä maksamaan HUS:lle siirtoviivemaksuja. Tilannetta vaikeutti kevään aikana koronaviruksen hoitoon tarvittu kohorttiosasto sekä kesän aikana koko Uutta-maata koskenut hoitohenkilöstön puute, jonka takia kesän ajaksi jouduttiin sulkemaan 3-6 pro-senttia potilaspaikoista. Hoivakotipaikkojen saatavuuden heikentymisen myötä sairaalassa hoivakotipaikkaa odottavien odotusajat ovat kasvaneet haitaten sairaalan normaalia potilasvir-tausta. Potilasmäärien ennakoitaan pysyvän korkeina vuonna 2022.

Henkilöstön osaamista tuetaan systemaattisella kouluttamisella, esimerkiksi geriatrisen poti-laan toimintakyvyn arviointiin. Henkilöstön saatavuutta edistetään koko HYTET:n yhteisillä rek-rytointitoimenpiteillä.

Kotiuttamisen prosessia on kehitetty viime vuosina yhteistyössä Espoon vanhusten palvelui-den ja HUS:n kanssa. Vuonna 2021 on aloitettu HUS:n kanssa projekti sairaalan kotiutustiimin kehittämiseksi. Alustavat tulokset vaikuttavat myönteisiltä ja projektin toimintamallia esitetään jatkettavaksi kaupungin omana toimintana vuonna 2022.

Osastohoidon ohella avohoidon palveluita tarjotaan geriatrisella arviointi- ja kuntoutuspoliklini-kalla ja oireenmukaisen hoidon poliklinikalla. Poliklinikan saatavuus on kohentunut sisäisiä prosesseja kehittämällä vuonna 2021 ilman ulkopuolisia lisäostoja. Kysynnän oletetaan edel-leen kasvavan vuoden 2022 aikana. Kasvava kysyntä tulee haastamaan nykyisen palveluntuo-tannon kantokyvyn ilman lisäpanostuksia.

Espoon sairaala vastaa niin kotihoidon kuin pitkäaikaishoidon lääkäripalveluista. Pitkäaikais-hoidon lääkäripalvelut on ulkoistettu ja palvelutuottajan toimintaa seurataan yhteistyössä pitkä-

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

aikaishoidon palvelualueen kanssa. Vuonna 2022 valmistaudutaan toiminnan uuteen kilpailutukseen. Kotihoidon lääkäripalveluihin on panostettu ja lääkäripalveluiden asiakkaaksi pääsyä kehitetty.

Koronaviruksen hoitoon ja kustannuksiin on varauduttava myös vuonna 2022. Testaaminen, suojauminen ja tartunnan saaneiden eristäminen ja näistä aiheutuvat kustannukset tulevat jatkumaan, vaikka rokotusten myötä koronaviruksen hoitoon keskittyneitä osastokohorteja ei enää tarvittaisikaan.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	9 205	10 658	10 660	0,0 %	2
Toimintamenot	58 620	54 816	57 083	4,1 %	2 267
Toimintakate	-49 416	-44 158	-46 423	5,1 %	
Menot euroa/asukas	200	184	189		

4 Terveyspalvelut

4.1 Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Terveyspalvelujen tulosityksikön tehtävänä on vastata terveysasematoiminnasta, suun terveydenhuollosta, mielenterveys- ja päihdepalveluista, avokuntoutuksesta sekä erikoissairaanhoidon järjestämiseen liittyvistä kaupungin vastuulle kuuluvista tehtävistä. Erikoissairaanhoidon laboratorio- ja kuvantamispalvelut sekä apuvälinepalvelut hankitaan Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriltä (HUS).

Terveyspalvelujen tavoitteena on ennaltaehkäistä sairauksien syntymistä, todeta mahdolliset sairaudet varhaisessa vaiheessa ja antaa terveyshyötyä tuottavaa hoitoa ja kuntoutusta sekä ylläpitää ja edistää toimintakykyä. Tavoitteena on palvelujen järjestäminen mahdollisimman asiakaslähtöisesti, kustannustehokkaasti ja huolehtia riittävästä henkilöstöstä ja henkilöstön työhyvinvoinnista. Kehittämisessä huomioidaan väestön kasvu, ikääntyminen, maahanmuutto sekä ylipäättään vieraskielisten lisääntyminen ja toimintaympäristön kulttuurinen monimuotoistuminen.

Terveysasemien asiakkaina ovat kaikenikäiset espoolaiset, joista vuositasolla noin puolet asioivat terveysasemien palveluissa. Kaikkiaan yhteydenottokontakteja terveysasemille oli vuonna 2019 yli miljoona ja vuonna 2020 noin 800 000. Lääkärin tai hoitajan vastaanotolla käytiin 2019 noin 490 000 kertaa ja vastaavasti vuonna 2020 noin 300 000 kertaa. Yhteydenottopäivänä hoitettavien kiireellisiin terveysongelmiin liittyvien käyntien osuus oli vuonna 2019 yli puolet ja vuonna 2020 43 prosenttia. Vuonna 2022 asiakas- ja käyntimäärien arvioidaan palaavan hiljalleen pandemiaa edeltävälle tasolle toiminnan palautuessa normaaliksi.

Myös suun terveydenhuollon palveluita käyttävät kaikenikäiset espoolaiset. Vuonna 2019 espoolaisista 32 prosenttia käytti suun terveydenhuollon palveluita ja vuonna 2020 27 prosenttia. Aikuisasiakkaita on noin 60 prosenttia kaikista asiakkaista. Alle 18-vuotiaat käyttävät pääsääntöisesti kunnallisia palveluita. Kiireellistä hoitoa tarvitsevien asiakkaiden osuus on ollut ennen pandemia-aikaa noin 13 prosenttia. Vuonna 2020 kiireellistä hoitoa tarvitsevien asiakkaiden osuus oli 24 prosenttia. Tämä johtui siitä, että kiireetöntä toimintaa ajettiin alas, mutta päivystys toimi normaalisti. Vuonna 2022 asiakas- ja käyntimäärien arvioidaan palaavan pandemiaa edeltävälle tasolle toiminnan palautuessa normaaliksi. Mielenterveys- ja päihdepalvelut tarjoaa kaikille 13 vuotta täyttäneille neuvontaa, ohjausta, hoitoa ja kuntoutusta mielenterveyden sekä päihdeiden käytön ongelmiin. Avokuntoutuspalveluissa suunnitellaan ja toteutetaan lääkinällistä kuntoutusta sekä annetaan kuntoutuksen ohjausta ja neuvontaa sekä toiminta- ja puheterapiaa yli 18-vuotiaille sekä kaikenikäisille kehitysvammaisille. Fysioterapiapalvelua tarjotaan kaikille ikäluokille.

Tulosityksikön painopisteet vuodelle 2022 ovat:

- Terveysasema- ja mielenterveyspalveluiden saatavuus
- Monialaisten palveluiden suunnittelu ja toteutus yhteistyökumppaneiden kanssa
- Digitaalisten palveluiden käyttöönotto
- Osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuus
- Sote-uudistukseen valmistautuminen
- Koronapandemian jälkihoito

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Terveyspalvelujen tavoitteet saavutetaan palvelujen ja palvelurakenteen uudistamisella, huolehtimalla saatavuudeltaan vaikuttavista ja laadukkaista palveluista. Terveyspalvelujen kehittämisen pääpaino 2022 on koronapandemian aikaisten poikkeavien toimintamallien purkamisessa, digitaalisten palveluiden käyttöönotossa ja riittävän henkilöstöresurssin varmistamisessa. Terveysasematoiminnassa pilotoidaan tiimimallikonseptia kahdella terveysasemalla osana Länsi-Uudenmaan Sote-hankkeita loppuvuoden 2021 ja alkuvuoden 2022 aikana. Pilotin kokemuksen perusteella arvioidaan konseptin jalkauttamista espoolaiseksi malliksi muillekin terveysasemille. Länsi-Uudenmaan Sote-hankkeen Digiklinikka-projektissa Espoon kaupunki pilotoi chat-vastaanottoa, joka helpottaa kuntalaisten pääsyä palveluiden piiriin. Pilotin on määrä käynnistyä vuoden 2021 lopussa ja käyttöä laajennetaan vuoden 2022 aikana. Henkilökunnan rekrytoinneissa erityinen painopiste on lääkäreiden saatavuuden parantamisessa. Tätä varten syksyllä 2021 laaditaan toimenpideohjelma, jonka avulla on tarkoitus saada kaikki vakanssit täytettyä vuoden 2022 aikana.

Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toteuttaminen

Terveyspalveluilla on yhteensä 30 Taloudellisesti kestävä Espoo -toimenpidettä. Näistä 28:lle on asetettu säästö- tai tulojen lisäystavoite vuodelle 2022. Tavoitteen mukaisesti Terveyspalveluiden tulisi säästää vuoden 2022 aikana 3,0 milj. euroa. Vuosien 2023-2024 säästötavoite on yhteensä 7,5 milj. euroa. Terveyspalveluissa koronapandemia on aiheuttanut merkittäviä toiminnallisia ja taloudellisia muutoksia, jonka vuoksi tiettyjen toimenpiteiden käynnistäminen ja edistäminen ei ole toteutunut suunnitellusti. Koronatyö vie merkittävästi myös hallinnon resursseja kehittämistyöltä. Lisäksi useiden toimenpiteiden edistämiseksi tarvitaan yhteistyötä ja tukea monilta eri kumppanitahoilta, mm. Tietohallinto, HUS, LU-Sote.

Koronasta toipuminen

Avosairaanhoidossa on jouduttu muokkaamaan monia toimintatapoja koronaturvallisiksi, mutta samalla toiminnan tuottavuus on heikentynyt huomattavasti. Toiminnan normalisoitumiseen pandemiatilanteesta on suuri tarve avosairaanhoidossa. Avosairaanhoito on valmistellut yhdessä tartuntatautiyksikön vastuulääkärin kanssa niin kutsuttua exit-suunnitelmaa, jossa pyritään normalisoimaan terveystasemien toiminta niin, että koronaoireisten ja koronapositiivisten potilaiden hoito tapahtuu osana kaikkien terveystasemien toimintaa. Tavoitteena on, että alkuvuoden 2022 aikana kohorttiasematoimintaa ei enää olisi.

Suun terveydenhuollossa on koronan aiheuttamaa hoitovelkaa erityisesti asiakkaiden puolikiireellisen hoidon saatavuudessa sekä lasten ja nuorten ikäkausitarkastusten toteuttamisessa. Oikomishoidon jonoa on kasvattanut erityisesti henkilöstön siirrot tartunnanjäljitykseen. Aikuisasiakkaiden hoidossa sekä ostopalvelu että palvelusetelitoiminta on todettu kustannustehokkaaksi palvelujen järjestämistavaksi ja tätä lisäämällä pyritään parantamaan puolikiireellisen hoidon saatavuutta. Ohjaamalla aikuisasiakkaat ostopalveluiden ja palvelusetelin piiriin, omassa toiminnassa pystytään paremmin hoitamaan nuorten ikätarkastuksia ja tekemään oikomishoitoa.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa pitkään kestänyt pandemia on vaikuttanut monilla eri tavoin: samalla kun palvelujen kysyntä mm. avohoidon, vieroitushoidon ja korvaushoidon osalta on kasvanut, on henkilöstön lähtövaihtuvuus kasvanut ja henkilöstön saatavuus (erityisesti sairaanhoitajat ja lääkärit) heikentynyt. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa on siis paraikaa kohtaantongelma, jossa kasvanutta palvelutarvetta pitäisi pystyä hoitamaan vähentyneellä henkilöstöre-

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

surssilla. Tilanne ei tule helpottumaan vuoden 2022 aikana, vaan mielenterveys- ja päihdepalvelujen kysynnän nähdään pysyvän tutkimustenkin mukaan korkeana seuraavien 2-4 vuoden aikana pandemiasta johtuen.

Avokuntoutuksessa sekä palvelujen kysyntä että tarjonta ovat olleet normaalia vähäisempiä pandemian aikana sekä rajoitusten että koronapelon vuoksi. Pandemian jälkeen on jo nähtävissä ja tulevaisuudessa odotettavissa palvelutarpeen lisääntymistä. Väestön toimintakyvyn arvioidaan heikentyneen sekä kuntoutuksen puuttumisen että muiden rajoitusten, varsinkin liikunnan ja sosiaalisten kontaktien vähentymisen vuoksi ja tämän suhteen on kirittävä. Long covid –potilaat, sekä koronan vuoksi hoidotta jääneet muiden sairauksien potilasryhmät tulevat tarvitsemaan aiempaa enemmän ja tehokkaampaa kuntoutusta toimintakykynsä parantamiseksi.

Palvelutuotteet

Tunnusluvut sisältävät tulosityksikön merkittävimmät palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritemäärien ja yksikköhinnan kehityksen ja tavoitteet vuosina 2019–2022.

Espeen kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-% 2021-2022
25 TERVEYSPALVELUT						
Henkilöstömäärä	972	1 057	1 055	1 091	1 062	-2,7 %
Htv	695	741	739	760	743	-2,2 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, avohoito (oma ja osto)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 965 790	4 223 932	4 747 038	4 878 863	5 061 000	3,7 %
- suorite: käynti	38 316	44 351	48 520	47 000	51 000	8,5 %
- yksikkökustannus €/käynti	104	95	98	104	99	-4,4 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, korvaushoito (osto)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	1 673 817	1 823 010	1 857 000	2 187 000	2 150 000	-1,7 %
- suorite: asiakas	271	279	280	290	290	0,0 %
- yksikkökustannus €/asiakas	6 176	6 534	6 632	7 541	7 414	-1,7 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, palveluasuminen (osto)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 996 961	4 137 563	4 400 000	4 420 200	4 322 000	-2,2 %
- suorite: vuorokausi	52 698	57 359	60 500	58 000	56 500	-2,6 %
- yksikkökustannus €/vuorokausi	76	72	73	76	76	0,4 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, tehostettu palveluasuminen (osto)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	5 903 106	5 834 084	5 890 000	5 600 000	5 200 000	-7,1 %
- suorite: vuorokausi	48 939	48 298	48 600	45 500	41 500	-8,8 %
- yksikkökustannus €/vuorokausi	121	121	121	123	125	1,8 %
Mielenterveys- ja päihdepalvelut, päihdelaitoshoido (oma)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 097 985	2 218 093	2 033 810	2 043 541	2 079 000	1,7 %
- suorite: vuorokausi	4 850	4 682	4 850	4 100	4 800	17,1 %
- yksikkökustannus €/vuorokausi	433	474	419	498	433	-13,1 %
Avosairaanhoito, vastaanottopalvelut (oma, osto ja palveluseteli)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	40 451 754	40 378 060	40 145 271	41 164 272	42 689 064	3,7 %
- suorite: vastaanotto (käynti, puhelu, vide)	727 225	551 094		441 564	728 000	64,9 %
- yksikkökustannus €/käynti	56	73		93	59	-37,1 %
Suun terveydenhuolto, perustaso						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	24 146 852	23 041 383	25 695 341	26 213 155	27 736 453	5,8 %
- suorite: asiakas	93 265	79 367	101 400	93 000	100 000	7,5 %
- suorite: käynti	230 555	172 988	255 500	230 000	240 000	4,3 %
- yksikkökustannus €/asiakas	259	290	253	282	277	-1,6 %
- yksikkökustannus €/käynti	105	133	101	114	116	1,4 %
Avokuntoutus, fysioterapiapalvelut						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	2 458 027	2 138 334	2 662 409	2 662 409	2 739 435	2,9 %
- suorite: käynti	29 589	22 695	29 500	26 500	29 500	11,3 %
- yksikkökustannus €/käynti	83	94	90	100	93	-7,6 %
Avokuntoutus, apuvälinepalvelut (osto)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 561 244	3 525 792	3 210 553	3 210 553	3 271 554	1,9 %
- suorite: luovutetut apuvälineet	23 328	24 321	25 500	26 300	26 200	-0,4 %
- yksikkökustannus €/apuväline	153	145	126	122	125	2,3 %
Muut palvelutuotteet						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	331 086 725	352 589 872	350 902 870	410 236 939	363 079 068	-11,5 %
Muut mittarit 2019 - 2022						
	TP 2019	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-% 2021-2022
Avosairaanhoidon vastaanottokäynnit	727 225	551 094		441 564	728 000	64,9 %
Hoitajakäynnit	517 825	398 203		292 820	511 000	74,5 %
Lääkärikäynnit	209 400	152 891		148 744	217 000	45,9 %

Talous ja henkilöstö

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	12 797	14 011	13 406	-4,3 %	-605
Toimintamenot	434 079	435 726	453 128	4,0 %	17 402
Toimintakate	-421 281	-421 715	-439 722	4,3 %	
Menot euroa/asukas	1 482	1 464	1 498		

Terveyspalveluiden talousarvion 2022 oman toiminnan menot kasvavat 5,2 prosentilla 6,3 milj. euroa vuoden 2021 voimassa olevaan talousarvioon verrattuna. Merkittävimmät menojen lisäykset kohdistuvat omaan terveysasematoimintaan, perustason suun terveydenhuoltoon sekä ICT-kustannuksiin. Erikoissairaanhoidon menot kasvavat 11,2 milj. euroa eli 3,6 prosenttia vuoden 2021 voimassa olevaan talousarvioon verrattuna. Tuloja terveyspalveluissa arvioidaan kertyvän 13,4 milj. euroa vuonna 2022. Asiaksmaksulain muutosten myötä tulot pienentyvät noin 0,6 milj. euroa vuoden 2021 talousarvioon verrattuna.

Henkilöstömäärä lisääntyy lähinnä avoimien vakanssien täytöstä ja koronapandemian pitkittyessä määräaikaisten pandemiatyöntekijöistä. Rekrytointitoimenpiteitä tehostetaan työvoimavaajealueiden tehtäviin (lääkärit, sairaanhoitaja). Määräaikaisen henkilöstön määrä vähenee jos/kun koronatyöhön liittyvä jäljitys ja rokotustoiminta supistuu eikä näkymissä ole henkilötyövuosien merkittävää kasvua.

4.2 Mielenterveys- ja päihdepalvelut

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Mielenterveys- ja päihdepalvelut vastaa espoolaisten ja Espoossa asuvien mielenterveys- ja päihdepalvelujen järjestämisestä. Näiden palvelujen järjestämiseksi mielenterveys- ja päihdepalvelut tuottaa ja hankkii ehkäisevää mielenterveys- ja päihdetyötä, hoitavia ja kuntouttavia vastaanottopalveluja nuorille ja aikuisille, kotiin vietäviä palveluja, lyhytaikaista päihdehoitoa, laitospalveluita päihdekuntoutusta, korvaushoitoa ja eri tasoisia asumispalveluja mielenterveys- ja päihdekuntoutujille.

Vuoden 2022 aikana jatketaan yhteistyön kehittämistä muiden palvelualueiden kanssa (ml. avosairaanhoidon tiimimalli) ja ollaan tiiviisti mukana suunnittelemassa ja käynnistämässä Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelua. Erityistä huomiota kiinnitetään myös henkilöstön työssäjaksamiseen ja esimiestyössä tukemiseen osana koronapandemian jälkihoitoa. Vuoden 2022 talousarvion kehys on mielenterveys- ja päihdepalvelujen osalta niukka. Niukka kehys nostaa riskiä talousarvion ylittämiseen mm. asumispalvelujen ostojen osalta.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	2 131	2 174	2 000	-8,0 %	-174
Toimintamenot	25 597	25 910	26 261	1,4 %	351
Toimintakate	-23 466	-23 735	-24 261	2,2 %	
Menot euroa/asukas	87	87	87		

4.3 Avosairaanhoito

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Avosairaanhoitoon kuuluvat terveysasemien lääkäri- ja hoitajavastaanotto toiminta, diabeteskeskuksen toiminta, tartuntatautiennaltaehkäisy, maahanmuuttajien ja työttömien terveydenhuolto, ravitsemusterapia, seulonta ja maksuttomat hoitotarvikkeet. Espoossa on tällä hetkellä 11 terveysasemaa, joista Oma Lääkärisi Espoontori ja Terveystalo Espoontori toimivat Espoon keskuksessa ja Oma Lääkärisi Matinkylä Piispankylässä.

Vuoden 2022 aikana toiminnan kehittämisen painopisteinä ovat pandemiatoiminnasta palautuminen, saatavuuden parantaminen, digipalveluiden kehittäminen ja monituottajamallin tavoitteiden ja hyödyntämistapojen arviointi ja kehittäminen. Palveluiden saatavuuden parantumista haetaan mm. pilotoimalla tiimimalli-toimintakonseptia terveysasemilla osana LU-sote -hankkeita. Tiimimallissa haetaan monialaista ja moniammatillista potilaan hoitoa heti ensimmäisestä yhteydenotosta.

Vahva painopiste on myös digipalvelujen kehittämisessä ja sähköisten asiointimahdollisuuksien laajentamisessa (itsepalvelu, oirearviot, etävastaanotto, chat). Myös tämä on projektoitu LU-soten pilottikohteena (tunnistautuneen chat-vastaanotto) ja tavoitteena on tunnistaa ja toteuttaa optimaalinen digipalveluiden hyödyntämistapa asiakkaille terveysasematoimintaympäristössä.

Espoo-tarinan mukaisen monituottajamallin arviointi ja siinä parhaiden käytänteiden tunnistaminen ja hyödyntäminen tukee toiminnan suunnittelua taloudellisesti vastuullisella tavalla.

Kehittämisen painopisteillä tavoitellaan Espoo-tarinan tavoitteiden mukaisesti hoidon jatkuvuutta, hoidon vaikuttavuutta, henkilöstön hyvinvointia, hyvää asiakaskokemusta sekä taloudellista tuottavuutta.

Talousarvion määrärahoja ei ole voitu kohdentaa maksuttomiin hoitotarvikkeisiin todennäköistä tarvetta vastaavasti. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman yhtenä toimenpiteenä on toisaalta maksuttomien hoitotarvikkeiden säästötavoite, jossa pyritään rakentamaan kustannustehokkaammat toimintatavat muun muassa tilaamiseen ja logistiikkaan. Näiden toimenpiteiden avulla säästöjä pyritään aikaansaamaan vuoden 2022 aikana talousarviota vastaavaksi.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	2 832	3 271	3 246	-0,8 %	-25
Toimintamenot	70 767	55 398	58 030	4,8 %	2 632
Toimintakate	-67 935	-52 128	-54 784	5,1 %	
Menot euroa/asukas	242	186	192		

4.4 Suun terveydenhuolto

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Suun terveydenhuolto järjestää ehkäisevät suun terveydenhuollon palvelut, hammashoidon ja suun terveydenhuollon päivystyspalvelut kaiken ikäisille espoolaisille. Espoossa on vuoden 2022 alussa 12 hammashoitola. Oikomishoito on keskitetty Kivenlahden ja Leppävaaran hammashoitoloihin ja virka-aikainen päivystys on Espoon sairaalassa. Suun terveydenhuollon ilta- ja viikonloppupäivystys toteutetaan HUS-yhteistyönä Meilahdessa. Myös suun erikoishoito järjestetään PKS-yhteistyönä Helsingissä.

Vuoden 2022 aikana toiminnan kehittämisen painopisteenä on saatavuuden parantaminen prosessien kehittämisen, mm. henkilökunnan osaamisen edistämisen ja ylläpitämisen sekä potilaan hoitopolkujen selkiyttämisen ja palvelusetelin vakinaistamisen avulla. Palveluita kehitetään edelleen asiakaslähtöisesti ja Espoon sairaalassa ja Tapiolassa jatketaan laajennettuja aukioloaikoja. Espoonlahden hammashoitolan peruskorjauksen aikana Matinkylän hammashoitola toimii väistötiloina ja siellä aloitetaan terveydenedistämistoiminta. Oikomishoidossa kehitetään työnjakoa ja digitalisaatiota (oikomismallien digitaalinen skannaus ja 3D-printtaus). Asiakaspalvelukeskuksen ajanvarauksen tueksi vakiinnutetaan asiantuntijahammaslääkäritoiminta. Tapiolassa toimii laajennettu perushoidon yksikkö, jossa hoidetaan erityisosaamista ja paljon palveluita tarvitsevia potilaita. Lisäksi Espoon sairaalan hoitola on auki myös lauantaisin. Toiminnanohjausjärjestelmän pilotointiin palataan koronan aiheuttaman poikkeustilanteen normalisoiduttua, mahdollisesti vuonna 2022.

Palvelutuotannon lisäämistä omilla henkilöstöresursseilla on hankala toteuttaa. Palveluseteli- ja ostopalvelutoiminta on todettu kustannustehokkaaksi ja take-tavoitteiden mukaisesti tätä toimintaa pyritään lisäämään. Vuoden 2022 tuottavuuden lisäystavoitteet kohdistuvat ostotoiminnan kehittämiseen ja ajanvarauksen tehostamiseen (sähköisen asioinnin lisääminen).

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	5 896	7 854	7 500	-4,5 %	-354
Toimintamenot	23 591	26 537	28 406	7,0 %	1 869
Toimintakate	-17 695	-18 683	-20 906	11,9 %	
Menot euroa/asukas	81	89	94		

4.5 Erikoissairaanhoito

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Erikoissairaanhoidon palvelualueelle kuuluvat HUS-palvelusopimus, ensihoito, yhteispäivystys ja muut erikoissairaanhoidon palvelut. Erikoissairaanhoidon palvelujen piiriin lähettää kaupungin terveysasemien ja muiden toimipaikkojen lisäksi muun muassa työterveyshuollot, yksityiset lääkäriasemat ja sairaalat. Erikoissairaanhoidon palveluja käyttää vuosittain noin 30 prosenttia espoolaisista.

Sote-rakennemuutokseen sisältyvässä osahankkeessa kehitetään erikoissairaanhoidon ohjaukseltaan koko Uudenmaan laajuisen yhteisprojektina. Uudenmaan verkostoyhteistyön tavoitteena on tiedon ja kokemusten jakaminen sekä hyvien käytäntöjen ja ratkaisujen levittäminen Uudenmaan alueiden välillä. Verkostomaista yhteistyötä tehdään joustavasti sekä tulevaisuuden sote-keskus- että rakennemuutoshankkeen niissä kehityskohteissa, joissa siitä on arvioitu tai arvioidaan hankkeiden aikana olevan hyötyä. Projekti toteutetaan osana Helsingin hallinnoimaa yliajallista hankekokonaisuutta, johon Espoo ja terveyspalvelut osaltaan osallistuvat.

HUS:n kanssa tehdään systemaattista yhteistyötä perus- ja erityistason integraation parantamiseksi ja palveluketjujen sujuvoittamiseksi. Terveyspalveluiden terveysasematoiminta on yhteistyössä HUS:n kanssa edistämässä reaaliaikaisen etäkonsultaation (REK) pilotointia ja käyttöönottoa. Pilotissa luodaan yhtenäinen toimintamalli erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon reaaliaikaisille etäkonsultaatioille HUS-alueella. Tavoitteena on, että terveyskeskuksen lääkäri tai hoitaja voi reaaliaikaisesti konsultoida erikoissairaanhoidon lääkäriä tai hoitajaa potilaan vastaanottokäynnin aikana. Potilas hyötyy saadessaan ratkaisun ongelmaansa nopeammin ja perusterveydenhuollon toimijat saavat tukea työhönsä ja kehittää osaamistaan. Lisäksi erikoissairaanhoidon läheteiden määrän odotetaan vähenevän. Tavoitteena vuodelle 2022 on vahvistaa omaa toimintaa niin, että erikoissairaanhoidon konsultaatioiden kohdennus on optimaalista. Lisäksi edelleen kehitetään perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon välistä yhteistyötä useilla eri erikoisaloilla. Tiivis toiminnan integraatio HUS:n kanssa vahvistaa potilaiden hoidossa vaikuttavuutta, turvallisuutta, potilaskeskeisyyttä, kustannustehokkuutta ja tasavertaisuutta vahvistavia käytänteitä.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	1 740	549	500	-9,0 %	-49
Toimintamenot	300 556	313 864	325 035	3,6 %	11 171
Toimintakate	-298 816	-313 315	-324 535	3,6 %	
Menot euroa/asukas	1 026	1 054	1 074		

4.6 Avokuntoutuspalvelut

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Avokuntoutuksen palvelualueeseen kuuluvat avofysioterapia, kuntoutussuunnittelu ja terapiat sekä apuvälinepalvelut, jotka hankitaan HUS apuvälinekeskuksesta. Kuntoutuspalvelujen tavoitteena on neuvonnan, ohjauksen ja terapioiden avulla ylläpitää ja parantaa asiakkaan toimintakykyä ja sen omatoimista edistämistä sekä tukea kotona asumista.

Kuntoutuksen ja apuvälineiden tarve lisääntyy väestön ikääntyessä. Laajenevaan palvelutarpeeseen vastataan esimerkiksi etäkuntoutuksella, fysioterapian lyhytohjauskäynneillä ja moniammatillisella ryhmäkuntoutuksella. Lisäksi palvelualueella kehitetään yhtenäisiä kuntoutuskäytäntöjä sekä mitataan ja arvioidaan palveluiden vaikuttavuutta ja kustannuksia.

Kehitysvammaisten palvelujen osalta avokuntoutus tekee tiivistä yhteistyötä ja osallistuu erilaisiin yhteistyöhankkeisiin niin kaupungin sisällä kuin erä-alueellakin. Hankkeiden tavoitteena on prosessien ja palveluketjujen sujuvoittaminen, saatavuuden parantaminen ja palveluiden yhtenäistäminen sekä kustannusvaikuttavuuden parantaminen näiden myötä.

Vuonna 2022 jatketaan yhteistyön ja toimintamallien kehittämistä yhteistyökumppaneiden kanssa. Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen suunnittelussa pyritään olemaan aktiivisia. Työ tulee olemaan erityisesti kuntoutuksen sektorilla suuri, koska kuntoutuspalvelut ovat eri kunnissa sijoittuneet hyvin eri tavoin eri toimialoille. Kehitysvammaisten palveluihin sote-uudistus tuo myös monia uudistuksia.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	197	163	160	-2,1 %	-3
Toimintamenot	7 110	7 863	8 076	2,7 %	213
Toimintakate	-6 913	-7 699	-7 916	2,8 %	
Menot euroa/asukas	24	26	27		

4.7 Terveyspalvelujen yhteiset kustannukset

Terveyspalvelujen yhteisiin kustannuksiin sisältyvät tulosityksikön keskitetty johtaminen ja muun muassa yhteiset ICT-, koulutus- ja kehittämismäärärahat.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	2	0	#JAKO/0!		0
Toimintamenot	6 457	6 155	7 319	18,9 %	1 165
Toimintakate	-6 456	-6 155	-7 319	18,9 %	
Menot euroa/asukas	22	21	24		

5 Perhe- ja sosiaalipalvelut

5.1 Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Asiakkaat ja palvelut

Äitiys- ja lastenneuvoloiden asiakkaina ovat lasta odottavat perheet ja 0–6-vuotiaat lapset ja perheet. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palveluja tarjotaan kaikille peruskoulujen, lukioiden ja ammatillisen oppilaitoksen oppilaille ja heidän vanhemmilleen.

Lasten kuntoutuspalvelujen asiakkaita ovat pääosin alle kouluikäiset lapset perheineen. Lastenpsykiatrinen yksikkö tarjoaa palvelua alakouluikäisille alle 13-vuotiaille lapsille ja heidän perheilleen. Lapsiperheiden muissa palveluissa perheneuvolassa, perhesosiaalityössä ja lastensuojelussa asiakkaina ovat 0–17-vuotiaat lapset ja nuoret perheineen sekä jälkihuollossa olevat 18–25-vuotiaat nuoret.

Aikuisten sosiaalipalveluiden asiakkaina aikuissosiaalityössä on pääosaltaan työikäiset henkilöt. Pakolais- ja maahanmuuttajapalveluiden, Länsi-Uusimaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen ja asumisen tuen palveluiden asiakkaina on sekä lapsia, aikuisväestöä että ikäihmisiä.

Vammaispalvelujen tehtävänä on vammaisen ihmisen elämäntilanteen arvioinnin kautta järjestää hänelle tukea ja palveluja, jotka edistävät hänen yhdenvertaisuuttaan, oman näköistä elämää sekä läheisten hyvinvointia.

Perhe- ja sosiaalipalvelujen tulosityksikön painopisteet

- **Palvelurakenteen keventämistä jatketaan.** Palvelujen painopisteen siirtäminen kevyempiin palveluihin edellyttää avun tarpeen varhaista tunnistamista, nopeaa tarpeeseen vastaamista sekä tarvittaessa palvelujen vahvaa integraatiota eri toimijoiden välillä.
- **Palvelujen saatavuuden parantamiseksi lisätään sähköisiä palveluja ja tuetaan omaehtoisuuteen perustuvaa elämänhallintaa ja hyvinvointia.** Matalan kynnyksen palveluja

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

tuodaan lähelle kuntalaisten arkea. Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palvelutarpeeseen vastataan viiveettä. Yhteistä monialaista ensiarviointia laajennetaan ja kehitetään edelleen.

- **Palveluissa otetaan huomioon eri kielisten ja taustaisten asukkaiden tarpeet Espoon väestön monimuotoistuesssa.**
- **Paljon palveluja tarvitsevien asiakkaiden kanssa työskentelyssä kehitetään verkostoyhteistyötä, konsultaatiota sekä asiakkaan omatyöntekijän tehtäviä, roolia ja vastuita.** Tavoitteena on tarjota asiakkaalle helposti saavutettavia, sujuvia ja yhtenäisiä palvelupolkuja hyvän asiakaskokemuksen varmistamiseksi. Sujuvat prosessit lisäävät myös ammattilaisten työn mielekkyyttä ja työhyvinvointia.
- **Monimuotoisiin asumisen tarpeisiin vastataan asumisen ohjelmien mukaisesti.** Vammaisten, asunnottomien/asunnottomuusuhan alaisille ja lastensuojelun asiakkaille turvataan heidän tarpeidensa mukainen asumispalvelu.
- **Valmistaudutaan toiminnan sujuvaan siirtymään hyvinvointialueelle.**

Keskeiset muutokset

Espoon perhekeskustoimintaa kehitetään osana Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelua. Länsi-Uudenmaan perhekeskustoiminnan keskeisenä tavoitteena on tukea alueen lapsiperheitä heidän arjessaan sekä tarjota heidän tarpeistaan lähtevät, alueellisesti yhdenvertaiset ja oikea-aikaiset palvelut. Perhekeskustoiminnassa lapsiperhepalvelut yhteensovitetaan perheiden tarpeiden mukaisiksi helposti saavutettaviksi kokonaisuuksiksi. Palvelujen yhteensovittaminen tarkoittaa ensisijaisesti asiakkaan sujuvia palvelu-/hoitopolkuja sekä perhekeskustojoiden yhteensovittavia toimintamalleja.

Perhekeskustoimintamalli mahdollistaa kaupungin omien ja kolmannen sektorin palvelujen tiiviimmän verkostoitumisen, jolloin asiakkaalle muodostuu eheämpi lapsi- ja perhelähtöinen palvelukokonaisuus. Tällä hetkellä perhekeskuspalvelut tuotetaan suuralueiden palveluverkostoissa, joita johdetaan verkostojohdamisen rakenteella neljällä suuralueella. Ensimmäinen Perhekeskusrakennus nousee Espoon keskukseen ja käyttöön otetaan toukokuussa 2022. Muidenkin alueiden perhekeskusrakennusten suunnittelu on jo työn alla. Perhekeskustoimijat tekevät myös merkittävän osan työstään lasten, nuorten ja perheiden arkiympäristöissä – kotona, varhaiskasvatuksessa ja kouluilla.

Vammaispalveluissa keskitytään vuonna 2022 tulevan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluihin. Kehitysvammaisten palveluissa toteutuu merkittävä uudistus: nykyiset kehitysvammaisten erityishuoltopiirit Eteva kuntayhtymä ja Kärkulla samkommun lakkautetaan ja palveluiden järjestäminen siirtyy hyvinvointialueiden järjestettäväksi vuosina 2022–2023. Espoo toimii koordinaattorina kehitysvammaisten palvelujen uudelleen organisoinnissa ja järjestämisessä koko Uudellamaalla. Syksyllä 2022 valmistaudutaan myös uuden vammaispalvelulain tuomiin muutoksiin palveluissa.

Aikuisten sosiaalipalveluiden keskeisenä tavoitteena on sujuvan arjen ja osallisuuden vahvistaminen. Tavoitteiden saavuttamiseksi työtä tehdään yhä enemmän monialaisesti Työllisyys

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Espoon, terveystalouden sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa yhdessä. Palvelualueen toiminnot ovat olennainen osa tulevaisuuden sote -keskusten monialaista työikäisten palvelukokonaisuutta ja vuonna 2022 olemassa olevat kehittämisresurssit käytetään siihen.

Kaikissa toiminnoissa lisätään digitaalisten yhteydenotto- ja yhteydenpitokanavien käyttöä. Toimintamalleja sekä tässä ensilinjassa että paljon palveluja käyttävien asiakkaiden palvelukokonaisuuksissa kehitetään läheisessä yhteistyössä toimialan muiden tulosyksiköiden kanssa yhteensovittavien sote-palvelujen varmistamiseksi nykyistäkin paremmin. Palvelujen kehittämisessä huomioidaan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmistelu.

Taloudellisesti kestävä Espoo –ohjelman toteuttaminen

Terveydenhoidon alueella on jouduttu supistamaan palveluita koronan seurauksena. Tavoitteena on vuonna 2022 normalisoida peruspalvelut. Taloudellisesti kestävä on, että panostetaan matalan kynnyksen ennaltaehkäisevään palveluun kuntalaisten auttamiseksi mahdollisimman varhaisessa vaiheessa korjaavien palvelujen välttämiseksi.

Lapsiperheiden hyvinvointialueen tärkein taloudellisuuteen liittyvä tavoite on toiminnan tehostaminen. Tähän kokonaisuuteen liittyy useita toimenpiteitä kuten asiakassegmentoinnin kautta palvelun entistä tarkempi kohdentuminen, sujuvien palvelupolkujen avulla vaikuttavamman palvelun toteutuminen sekä etä- ja digipalvelujen kehittäminen.

Lapsiperheiden erityispalveluissa tärkeimmät taloudelliset tavoitteet kohdistuvat lastensuojelun sijaishuoltoon. Asiakasohjauksen kehittämisen projektissa on toimenpiteitä perhehoidon osuuden kasvattamiseen, joka on sekä edullisin että lastensuojelulain mukaan ensisijainen sijaishuollon muoto. Laitoshoidon osalta asiakasohjausta kehitetään niin, että palveluntuottajien valikko on mahdollisimman laajasti käytössä ja joukosta valitaan aina edullisin lapsen edun mukainen vaihtoehto. Laitoshoidon otetaan myös omaksi toiminnaksi: vaativan tason sijaishuollon yksikkö perustetaan Kuusikodinmäelle loppuvuodesta 2021.

Aikuisten sosiaalipalveluissa jatketaan määrätietoista asunnottomuuden vähentämiseen ja ennaltaehkäisyyn liittyvää työtä. Tavoitteena on tehdä tämä työ taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman mukaisesti hillitsemällä tuetun asumisen ja tilapäismajoituksen kustannusten nousua.

Vammaispalveluissa jatketaan kaupungin asumispalvelutuotannon lisäämisen suunnittelua osana palveluverkkokartoitusta. Sosiaalipalvelujen kohdentamista varten valmistellaan määrärahasidonnaisten palvelujen toimintaohje. Vammaispalvelu- ja sosiaalihuoltolain mukaisten kuljetusten kehittäminen ja yhteiskuljetusten edistäminen jatkuu koronaepidemiatilanne huomioiden.

Koronasta toipuminen

Koronan johdosta terveydenhoidon palvelualue on toiminut supistetusti vuonna 2021. Palvelualueen henkilöstö on siirtynyt turvaamaan koronatorjunnan kannalta kriittisiä toimintoja kuten rokottamista ja tartunnanjäilytystä. Palveluvelkaa perustoiminnassa on kertynyt. Matalan kynnyksen universaalina palveluna palvelualueella kohdataan lasten, nuorten ja perheiden koronasta aiheutuvat monenlaiset haasteet ja huolet, joihin moniin pystytään vastaamaan jouhe-

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

vasti, mikäli henkilökuntaa on riittävästi. Digitaalisilla palveluilla ei ole toistaiseksi pystytty korvaamaan vastaanottokäyntejä ennakoidussa määrin. Kolmas koronarokotekierros tulee supistamaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon toimintaa kuuden viikon ajan.

Koronan tuomat haasteet näkyvät Lapsiperheiden hyvinvointialueen palvelualueen asiakasmäärän kasvussa. Tähän pyritään vastaamaan mahdollisimman tehokkaan palvelutuotannon ja yhteensovittavien toimintatapojen avulla. Jonon purkamisessa käytetään mahdollisuuksien mukaan myös ostopalvelua. Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen osoitettu lisäkehysmääräraha esitetään osoitettavaksi perhesosiaalityön vahvistamiseen määräaikaisten sosiaaliohjaajien työsuhteita jatkamalla. Lisäksi esitetään nuorisoikäisten kasvatus- ja perheneuvonnan laajentamista uuden työparin voimin.

Lastensuojelussa koronan aikana lastensuojeluilmoitukset ja sitä kautta palvelutarpeen arvioinnit ja uudet asiakkuudet kääntyivät laskuun. Näissä näkyy sittemmin jo nousua, mutta edelleenkin ei olla koronaa edeltävällä tasolla. On todennäköistä, että lastensuojelussa koronasta johtuva palvelutarve tulee näkymään viiveellä. Omissa vastaanottolaitoksissa on jouduttu varautumaan koronapositiivisten lasten hoitamiseen, mikä on näkynyt käyttöasteen laskemisena. Lastenpsykiatrisessa yksikössä koronan tuomat haasteet on näkynyt konsultaatioiden määrän kasvamisena ja samaan aikaan on ollut henkilöstövajetta ja rekrytointihaasteita.

Palvelutuotteet

Tunnusluvut sisältävät tulosityksikön merkittävimmät palvelutuotteet, tuotteiden kokonaiskustannukset sekä suoritelmien ja yksikköhinnan kehityksen ja tavoitteet vuosina 2019–2022.

Espeen kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-% 2021-2022
27 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT						
Henkilöstömäärä	1 319	1 325	1 349	1 358	1 359	0,1 %
Htv	949	992	1 010	1 016	1 044	2,8 %
Terveydenhoito (ilman YTHS)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	14 322 506	15 285 697	16 307 643	16 454 891	16 902 258	2,7 %
- suorite: kontakti	261 903	238 580	262 900	238 500	267 800	12,3 %
- yksikkökustannus e/kontakti	54,69	64,07	62,03	68,99	63,12	-8,5 %
Lapsiperheiden hyvinvointipalvelut (ilman POP)						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	12 304 474	11 998 735	12 880 419	12 442 212	13 417 263	7,8 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	62 202	67 153	84 675	86 900	91 200	4,9 %
- yksikkökustannus e/kontakti	197,81	178,68	152,12	143,18	147,12	2,8 %
Lasten sijaishuolto						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	43 730 782	46 215 165	42 885 486	46 053 537	45 049 356	-2,2 %
- suorite: hoitovuorokausi	191 947	194 096	194 930	189 100	195 105	3,2 %
- yksikkökustannus e/hoitovuorokausi	227,83	238,10	220,00	243,54	230,90	-5,2 %
Lastensuojelun avohuollon tukitoimet						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	3 966 835	3 710 032	4 068 538	4 023 626	4 050 000	0,7 %
- suorite: välittömän asiakastyön tuotos	21 131	16 723	20 510	18 500	18 000	-2,7 %
- yksikkökustannus e/suorite	187,73	221,85	198,37	217,49	225,00	3,5 %
Aikuissosiaalipalvelujen tuettu ja tilapäinen asuminen						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	4 838 356	6 208 708	6 024 934	5 828 557	6 300 000	8,1 %
- suorite: vuorokausi 2020 alk.		217 533	226 000	204 000	240 500	17,9 %
- yksikkökustannus e/vuorokausi		28,54	26,66	28,57	26,20	-8,3 %
Toimentulotuki						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	6 018 531	5 618 297	6 392 711	5 305 259	5 950 000	12,2 %
- suorite: kotitalous	6 730	7 285	7 535	7 450	7 500	0,7 %
- yksikkökustannus e/kotitalous	894,28	771,21	848,40	712,12	793,33	11,4 %
Vammaispalvelulain mukainen kuljetuspalvelu						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	11 771 353	9 296 820	11 045 867	9 398 109	8 250 000	-12,2 %
- suorite: yhdensuuntainen matka	331 846	246 697	326 800	230 000	243 000	5,7 %
- yksikkökustannus e/yhdensuuntainen m	35,47	37,69	33,80	40,86	33,95	-16,9 %
Vammaisten asumispalvelut						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	36 972 987	40 221 569	41 470 775	45 513 789	45 283 551	-0,5 %
- suorite: käyttövuorokausi	236 573	245 483	253 900	253 448	252 500	-0,4 %
- yksikkökustannus e/käyttövuorokausi	156,29	163,85	163,34	179,58	179,34	-0,1 %
Vammaisten työ- ja päivätoiminta						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	13 414 708	11 491 751	12 757 878	14 387 494	13 400 176	-6,9 %
- suorite: toimintapäivä	95 691	76 635	98 000	90 857	94 000	3,5 %
- yksikkökustannus e/toimintapäivä	140,19	149,95	130,18	158,35	142,56	-10,0 %
Muut palvelutuotteet						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	76 229 485	77 249 205	77 787 875	76 929 968	79 069 416	2,8 %

Muut mittarit 2019 - 2022

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-% 2021-2022
- Terveydenhoidon asiakkaita *	76 768	71 950	83 200	81 000	82 000	1,2 %
- Sosiaalihuoltolain mukaisia asiakkaita	3 941	3 138	3 600	3 600	3 700	2,8 %
lapsiperheiden sosiaalipalveluissa						
- Avohuollon lastensuojeluasiakkaita 0-17	2 443	2 152	2 450	2 206	2 206	0,0 %
- Lapsiperheiden kotipalvelun asiakkaita	1 187	954	1 620	1 250	1 400	12,0 %
- Lapsiperheiden perhetyön asiakkaita (osto) **				300	320	6,7 %
- Lapsiperheiden tukisuhdetoiminnan asiakkaita (osto) **				130	140	7,7 %
- Lapsiperheiden ShL sosiaaliohjauksen asiakkaita (osto) **				150	180	20,0 %
- Pakolais- ja maahanmuuttajapalvelujen asiakkaita	2 692	2 488	2 970	2 600	2 600	0,0 %
- Sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteydenottoja	13 847	14 463	20 706	14 450	15 200	5,2 %
- Vammaispalvelujen asiakkaita ***	5 167	4 539	5 246	4 740	4 839	2,1 %

* sis. päällekkäisyyttä

** uusi mittari 2021

*** tilastointi korjattu

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Talous ja henkilöstö

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	19 927	21 000	21 000	0,0 %	0
Toimintamenot	227 296	231 666	237 672	2,6 %	6 006
Toimintakate	-207 369	-210 666	-216 672	2,9 %	
Menot euroa/asukas	776	778	786		

Perhe- ja sosiaalipalvelujen tuloarvio pidetään ennallaan vuoden 2021 talousarvion sekä ennusteen tasolla. Tulosityksikön menot kasvavat 6,0 milj. euroa eli 2,6 prosenttia edellisen vuoden talousarviosta. Perhe- ja sosiaalipalveluissa jatketaan ehkäisevien ja asiakkaiden arkiympäristöön vietävien palvelujen lisäämistä raskaiden palvelujen kasvun hillitsemiseksi. Tavoitteena on myös lisätä hillitysti omaa tuotantoa palvelujen yhteensovittamista vaativissa palveluissa sekä lastensuojelun laitoshoidossa. Palvelurakennetta muuttamalla, palvelujen uusilla järjestämistavoilla ja tuottavuutta parantamalla on tavoitteena hillitä kustannuskasvua. Esimerkkinä konkreettisista toimenpiteistä on perhekeskus-palvelukonsepti, jolla pyritään varmistamaan lapsiperheiden palveluiden oikea-aikaisuus ja näin vähentämään raskaiden palveluiden tarvetta. Panostusta palvelualueiden esimiesten talousosaamiseen jatketaan. Palvelujen tehostamisesta ja varhaisemman tuen laajentumisesta ja monipuolistumisesta huolimatta erityisiä haasteita syntyy kysynnän voimakkaasta lisääntymisestä paljon palveluja tarvitsevien joukossa sekä vieraskielisten asiakkaiden huomattavasta osuudesta palveluissa. Koronapandemia ja sen aiheuttama piilevä hoitovelka tuottaa epävarmuutta talouden näkymiin.

Henkilöstön työvoimavajealueiden rekrytointitoimenpiteitä tehostetaan. Henkilöstön saatavuuden haasteet vaikuttavat vakituisen henkilöstön työssä pysyvyyteen. Henkilöstömäärän lisäykset aiheutuvat kalliiden ostopalvelujen siirrosta osaksi omaa palvelua, mikä pidemmällä aikavälillä hillitsee kustannuskasvua. Henkilötyövuosien kasvu on arviolta noin 3 prosenttia.

5.2 Terveystenhoito

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Vuonna 2021 Länsi-Uusimaan tasoiset pilotoidut digitaaliset ratkaisut otetaan käyttöön vuonna 2022 pilotoinnista saatujen tulosten perusteella. Näitä ovat chat-palvelu ja palvelualueiden kehittäminen (GDM ja 3 lk:n vanhempien esitietolomake sekä kastelu- ja ummetus-hoitopolut). Digitaalista omahoitoa kehitetään edelleen (esim. vanhempien perhepolku). Nettiavoneuvola laajenee Espoo -tasoiseksi.

Espoon keskuksen perhekeskusrakennukseen fuusioituu 3 alueellista neuvolaa. Tiloihin muutetaan myös neuvolan keskitetty ajanvaraus ja neuvonta. Neuvolassa lääkäriltä siirtyy säännöllisten synnytysten jälkitarkastusten hoitaminen terveydenhoitajalle. Neuvolapolin toimintaa tulee Ison Omenan lisäksi Espoon keskuksen perhekeskukseen. Sujuvan kotiutumisen toimintamalli otetaan käyttöön HUS neuvolapolin kanssa yhteistyössä.

Espeen kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Lasten, nuorten ja perheiden mielenhyvinvoinnin ja – terveyden tukeminen jatkuu Länsi-Uusimaan yhteishankkeissa esim. IPC ja Cool Kids -työmenetelmien laajentaminen. Uusimaa -ta- soinen Nepsy (neuropsykiatrisesti oireilevien lasten) -hoitopolun kehittäminen jatkuu siten, että diagnostiikka tulee siirtymään koulu- ja opiskeluterveydenhuoltoon. Painopisteen siirto erikois- tasolta perustasolle edellyttää resurssien uudelleen kohdentamista ja/tai lisäystä. Elämä edessä -toimintamalli laajennetaan toiselta asteelta peruskouluihin. Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologitoiminnot siirtyvät hyvinvointialueille vuonna 2023. Siirtymistä valmistellaan muun henkilöstön siirtymisen osana.

Opiskeluterveydenhuollon uusi opas on päivitetty vuona 2021. Oppaan mukaan suositusten mukainen resurssointi edellyttäisi neljän uuden terveydenhoitajan työpanosta. Lisäksi oppivel- vollisuusiän nostaminen vaikuttaa resurssitarpeeseen. Haasteeseen pyritään vastaamaan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävärakenteen muutoksella. Terveydenhoitajalla on ko- konaisvastuu asiakkaasta ja lääkäri keskittyy enemmän erityistä tukea tarvitsevien hoitami- seen ja lääketieteellisiin kysymyksiin.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	194	245	245	0,0 %	0
Toimintamenot	16 471	17 406	18 000	3,4 %	594
Toimintakate	-16 277	-17 161	-17 755	3,5 %	
Menot euroa/asukas	56	58	60		

5.3 Lapsiperheiden hyvinvointipalvelut

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Palvelualueeseen kuuluvat perhesosiaalityön, perheneuvolan, perheoikeudellisten palvelujen ja lasten kuntoutuspalvelujen yksiköt. Palvelualueen palvelut kohdentuvat perheen arjen suju- misen, perheen vuorovaikutussuhteiden ja vanhemmuuden tukemiseen. Lisäksi tarjotaan tu- kea lapsen kehityksellisiin haasteisiin. Lapsen näkökulma on keskiössä kaikessa toiminnassa.

Kehittämisen ja tehostamisen painopisteenä jatkaa Perhekeskus-toimintatavan jalkauttaminen alueellisesti ja sen avulla oikea-aikaisen ja vaikuttavan palvelun järjestäminen kuntalaisille. Su- juvaa palveluun pääsyä tehostetaan lapsiperheiden palvelujen yhteisen ohjauksen, neuvonnan ja ensiarvion laajentamisen kautta. Tämä toteutuu Länsi-Uudenmaan sote-hankkeen puitteissa pilottiprojektina. Pilotissa myös vahvistetaan lapsiperheiden palvelujen tärkeimpien palvelupol- kujen kokonaisuuksia.

Erityistä huomiota kiinnitetään paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden palvelukokonaisuuden yhteensovittamiseen ja toisaalta etävälinein toteutettaviin palveluihin ja kuntalaisille tuotettaviin omahoito- ja ohjausmateriaaleihin.

Palvelualueen tiedolla johtamisen käytäntöjen vahvistaminen jatkuu.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	136	250	250	0,0 %	0
Toimintamenot	14 764	16 718	17 358	3,8 %	640
Toimintakate	-14 627	-16 468	-17 108	3,9 %	
Menot euroa/asukas	50	56	57		

5.4 Lapsiperheiden erityispalvelut

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Lapsiperheiden erityispalveluja ovat lastensuojelu eli sosiaalityö ja avo-, sijais- ja jälkihuollon palvelut sekä lastenpsykiatrinen yksikkö. Lapsiperheiden erityispalvelujen tehtävänä on tarjota apua espoolaisille lapsiperheille, jotka tarvitsevat erityistä tukea arjen hallinnassa tai vanhemmuudessaan.

Lastenpsykiatrinen hoitopolku on tehty yhteistyössä HUS lastenpsykiatrian kanssa ja malli on käytössä Espoon yksikössä. Mallin toimivuus ja kehittämistarpeet ovat arvioitavana. Lastenpsykiatrisen yksikön tuottamien palvelujen osalta tullaan kartoittamaan laajemmin Länsi-Uusimaan-valmistelussa, miten vastataan lasten tarpeisiin, joiden tilanne vaatii erikoislääkärinä, mutta joiden osalta erikoissairaanhoidon kriteerit eivät täyty. Yhteistyötä ja työnjakoa kehitetään jatkuvasti kumppaneiden kanssa. Kasvavaan asiakastarpeeseen on tarkoitus vastata ryhmätoiminnoilla, kehittämällä digipalveluja sekä edistämällä työnjakoa ja yhteistyötä esimerkiksi kouluterveydenhuollon kanssa.

Lastensuojelussa osallistutaan Länsi-Uusimaa - perhekeskuskehittämisen lisäksi, STM-rahoitteeseen lastensuojelun monitoimijaiseen kehittämiseen. Hankkeessa Espoon ja Länsi-Uusimaan painopiste on erityisesti systeemisen lastensuojelun toimintamallin eli suhdeperustaisen työn vahvistamisessa. Tämän lisäksi osallistutaan hankkeen muihin kehittämispaketteihin. Jälkihuollon ikärajan nouseminen 21 vuodesta 25 ikävuoteen vaatii uutta sisällöllistä kehittämistä. Lastensuojelun palveluissa on vahvistettu omaa toimintaa ja tätä työtä jatketaan sekä kehitetään yhteistyötä ostopalvelujen kanssa. Vaativan tason laitoshoidon yksikkö avataan loppuvuodesta 2021 – alkuvuodesta 2022. Lapsiperheiden erityispalvelujen onnistuminen tavoitteissaan edellyttää vahvistuvaa yhteistyötä toisten lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kanssa sekä aikuisille suunnattujen palvelujen kanssa. Tätä vahvistetaan osallistumalla yhteiseen kehittämiseen muun muassa perhekeskuskontekstissa.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	3 035	4 300	4 300	0,0 %	0
Toimintamenot	66 584	64 470	66 846	3,7 %	2 376
Toimintakate	-63 549	-60 170	-62 546	3,9 %	
Menot euroa/asukas	227	217	221		

5.5 Aikuisten sosiaalipalvelut

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Aikuisten sosiaalipalvelut muodostuvat aikuissosiaalityöstä, maahanmuuttajapalveluista ja Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystyksestä. Aikuisten sosiaalipalveluiden tavoitteena on sujuva arki ja osallisuuden mahdollistaminen syrjäytymisuhan ehkäisemiseksi. Asiakkaan, läheisten, järjestöjen ja eri alojen ammattilaisten kanssa tehtävää yhteistyötä tiivistetään edelleen vaikuttavaksi palvelukokonaisuudeksi.

Aikuissosiaalityön ja maahanmuuttajapalveluiden asiakkaat saavat tarvittaessa yhä kokonaisvaltaisempia palveluita työllistymisen edistymiseksi, kun jatkamme asiakasprosessien sujuvoittamista yhdessä Työllisyys Espoon kanssa. Erityisesti vieraskielisten iso osuus työttömistä ja aikuissosiaalityön asiakkaista (yli 50 prosenttia) kertoo suuresta eriarvoisuuden kasvusta niin koulutuksen, työmarkkinoille pääsyn kuin kaiken kaikkiaan osallisuuden osalta. Viimesijaisen sosiaalihuollon asiakkuudessa oleville tarjotaan neuvontaa ja ohjausta matalalla kynnyksellä, ehkäistään digisyrjäytymistä (DigiOn -hanke) ja rakennetaan monialaisia sote- ja työllisyyden edistämisen asiakasprosesseja. Aikuissosiaalityön sosiaalialan ammattilaisen vastaanottoja terveysasemilla jatketaan ja liitytään niiden myötä työikäisten monialaisiin tiimimallipilotteihin osana valmistautumista Länsi-Uusimaan hyvinvointialueen rakentamiseen.

Espoo on sitoutunut valtakunnalliseen asunnottomuuden vähentämisen ohjelmaan vuonna 2021 tehdyssä asunnottomuuden puolittamisen suunnitelmassa. Ohjelman keskeisinä tavoitteina on ennaltaehkäisevien toimenpiteiden lisääminen muun muassa talousneuvonnan ja asumisneuvonnan kehittämisenä osana ns. monialaista asumistaloussosiaalityötä. Taloudellisesti kestävä Espoo -ohjelman tavoitteen mukaisesti tilapäismajoituksen ostamisen vähentämistä jatketaan vuoden 2021 hyvien kokemusten suuntaisesti. Nuorten asumisen ongelmia helpottamaan tulee vuoden 2022 alusta uusi Friisinmäen ostopalveluasumisyksikkö.

Pakolais- ja maahanmuuttajapalveluiden asiakasmäärä on pysynyt melko tasaisena vuoden 2021 kahdella ensimmäisellä neljänneksellä. Pakolais- ja maahanmuuttajapalveluiden asiakkaita siirtyy kotoutumisajan jälkeen tasaisesti muihin palveluihin, mm. aikuissosiaalityöhön ja asioimaan maahanmuuttajien neuvontapisteessä. Uudet asiakkaat maahanmuuttajapalveluihin tulevat erityisesti perheen yhdistämisten ja maan sisäisen muuton seurauksena. Espoo osallistuu EU-sisäisinä siirtoina Suomeen otettujen alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanottoon.

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Pakolais- ja maahanmuuttajapalveluissa jatkuu kotouttava perhehoito alaikäisille yksin maahan tulleille oleskeluluvan saaneille lapsille. Lisäksi kaksi perheryhmäkotia tarjoaa tälle asiakasryhmälle kodinomaista asumista.

Vailla laillista oleskeluoikeutta Suomessa oleskelevien asiakkaiden määrä on pysynyt melko vakaana. Heille järjestetään kiireellistä sosiaalihuollon palvelua eli majoitus, ruoka ja lääkkeet. Majoitusta tarjotaan kaupungin omassa hätämajoitusyksikössä.

Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen yhteistyöstä yhdeksän muun kunnan kanssa saatuja kokemuksia hyödynnetään edelleen myös muiden palveluiden kehittämisessä.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro	muutos
Toimintatulot	12 661	13 200	13 200	0,0 %	0	
Toimintamenot	31 618	32 849	32 848	0,0 %	-1	
Toimintakate	-18 956	-19 649	-19 648	0,0 %		
Menot euroa/asukas	108	110	109			

5.6 Vammaisten palvelut

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Vammaispalvelulain mukaisia palveluja käyttää 1,4 prosenttia ja kehitysvammalain perusteella järjestettäviä palveluja 0,3 prosenttia espoolaisesta väestöstä. Vammaispalvelulain mukaisten palvelujen asiakkaista 53 prosenttia on 65 vuotta täyttäneitä. Kuitenkin kehitysvammapalvelujen asiakkaiden nuori ikärakenne näkyy lisääntyvässä asumisen ja päiväaikaisen toiminnan palveluissa: 49 prosenttia kehitysvammapalvelujen asiakkaista on alle 25-vuotiaita. Nuoret kehitysvammaiset muuttavat aiempaa aikaisemmin lapsuudenkodeistaan itsenäiseen asumiseen ja tarvitsevat asumispalvelujen rinnalla usein myös muita tukipalveluja.

Vammaisten ihmisten asumisen tuen tarpeisiin vastataan kehittämällä monipuolisia asumispalveluja. Tuetun asumisen osuutta kasvatetaan suhteessa tehostettuun palveluasumiseen. Kevyemmän, tuetun asumisen osuus asumispalveluista kasvaa palvelutarpeen arviointien ja uusien tukimuotojen kautta edelleen. Tehostetun palveluasumisen tarpeen arvioidaan kasvavan kuitenkin edelleen vuosittain. Erityisesti vammautuneiden ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden asumispalvelujen tarve on kasvanut merkittävästi eikä palvelutarjonta ole riittävää.

Kulkukeskus aloitti toimintansa helmikuussa 2021. Kulkukeskuksen ennakoidaan vaikuttavan kustannuksia laskevasti kuljetusten uuden hankinnan, matkojen yhdistelyn ja palvelun paremman hallinnoinnin myötä.

Vammaispalveluissa keskitytään 2022 tulevan Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen valmisteluihin. Kehitysvammaisten palveluissa toteutuu merkittävä uudistus: nykyiset kehitysvammaisten erityishuoltopiirit Eteva kuntayhtymä ja Kärkulla samkommun lakkautetaan ja palveluiden järjestäminen siirtyy hyvinvointialueiden järjestettäväksi vuosina 2022–2023. Espoo toimii

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

koordinaattorina kehitysvammaisten palvelujen uudelleen organisoinnissa ja järjestämisessä koko Uudellamaalla. Syksyllä 2022 valmistaudutaan myös uuden vammaispalvelulain tuomiin muutoksiin palveluissa.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro	muutos
Toimintatulot	3 867	3 000	3 000	0,0 %	0	
Toimintamenot	92 963	95 689	97 720	2,1 %	2 031	
Toimintakate	-89 096	-92 689	-94 720	2,2 %		
Menot euroa/asukas	317	321	323			

5.7 Perhe- ja sosiaalipalvelujen hallinto

Perhe- ja sosiaalipalvelujen hallinnon kustannuksissa on tulosyksikön yhteisiä menoja.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro	muutos
Toimintatulot	33	5	5	0,0 %	0	
Toimintamenot	4 897	4 535	4 900	8,1 %	365	
Toimintakate	-4 864	-4 530	-4 895	8,1 %		
Menot euroa/asukas	17	15	16			

6 Hyvinvoinnin ja terveyden toimialan esikunta

Toimialan esikunta tukee ja edistää toimialan strategista johtamista, kehittämistä, digitalisointia, päätöksentekoa, viestintää, hyvää hallintoa, yhtenäisyyttä sekä tuottaa toimialalle keskitettyjä asiantuntijapalveluita.

	TP 2019	TP 2020	TA 2021	ENN 2021	2022	muutos-% 2021-2022
29 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN TOIMIALAN ESIKUNTA						
Henkilöstömäärä	99	111	115	115	115	0,0 %
Htv	75	83	86	86	86	0,0 %
Esikunnan asiantuntijapalvelut						
Palvelutuotteen kokonaiskustannukset	9 339 026	10 794 356	20 272 246	18 323 326	12 215 000	-33,3 %

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Talous ja henkilöstö

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	215	8 946	1 182	-86,8 %	-7 764
Toimintamenot	10 794	20 285	12 215	-39,8 %	-8 070
Toimintakate	-10 579	-11 339	-11 033	-2,7 %	
Menot euroa/asukas	37	68	40		

Toimialan esikunnan henkilöstömäärä saattaa kasvaa hyvinvointialueen valmistelua tekevän henkilöstön osalta. Palkattavan henkilöstön kustannukset maksaa täysimääräisesti Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue.

6.1 Toimialajohto ja toimialan yhteiset

Tehtäväalueeseen sisältyvät mm. toimialajohtaminen, toimialan valmiussuunnittelu sekä varautuminen määrättyihin yhteisiin menoihin. Tehtäväalue sisältää myös tulevaisuuden sote-keskus-hankkeen tulot ja menot.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	182	8 896	1 132	-87,3 %	-7 764
Toimintamenot	2 958	11 910	3 680	-69,1 %	-8 230
Toimintakate	-2 775	-3 014	-2 548	-15,5 %	
Menot euroa/asukas	10	40	12		

6.2 Talous ja hallinto

Palvelut ja toiminnan kehittäminen

Tehtäväalueelle sisältyvät talous- ja hallintojohtajan, lautakunnan, jaoston, neuvostojen sekä talous-, henkilöstö-, laki- ja asiakkuus- sekä asiakasmaksuyksiköiden menot. Lisäksi menoihin sisältyvät koko toimialan työsuojeluvaltuutetut, pääluottamusmiehet ja järjestöavustukset.

Talouden ja hallinnon alue vastaa toiminnan ja talouden suunnittelusta ja seurannasta sekä muista hallintopalveluista, mm. yhteisten prosessien ja toimintamallien noudattamisesta ja kehittämisestä, asiamiestoiminnasta, päätöksenteon valmistelun laadusta ja ohjeistuksesta, juridisien tuen järjestämisestä, johdon tuesta henkilöstöstrategian toteuttamisessa sekä henkilöstövoimavaran ja työhyvinvoinnin hallinnassa ja kehittämisessä, yksilöasioiden jaoston prosesseista, johdon raportoinnin kehittämisestä sekä asiakasmaksuprosesseista.

Espoon kaupunki
Hyvinvoinnin ja terveyden toimiala
Talousarvio 2022

Talouden ja hallinnon henkilöstön työaikaosuus tulee siirtymään portaittain Länsi-Uudenmaan hyvinvointialueen toimintojen rakentamiseen. Yhtä aikaa irrottaudutaan Espoon kaupungin kehittämistehtävistä ja rakenteista.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	22	38	50	31,6 %	12
Toimintamenot	5 653	5 852	5 874	0,4 %	21
Toimintakate	-5 631	-5 814	-5 824	0,2 %	
Menot euroa/asukas	19	20	19		

6.3 Kehittäminen

Toimialan esikunnassa sijaitseva kehittämisen alue tukee toimialan digitalisaatiota, palveluiden kehittämistä ja tukee sähköisten työkalujen käyttöä. Kehittämisaalue koostuu palvelukehitysyksiköstä ja digikehitysyksiköstä, joka pitää sisällään myös sovellustuen tiimin.

Kehittämisen alueen tehtävinä ovat toimialan projektisalkun hallinta, järjestelmien kehitys yhdessä tietohallinnon kanssa, projektipäällikköpalvelut ja sovellustuki. Lisäksi alue tukee laadun ja asiakaskokemuksen kehittämistä sekä potilasturvallisuutta, kehittää ruotsinkielisiä palveluita, sekä palveluverkon suunnittelua. Alueen vastuulla ovat myös järjestöavustukset sekä tutkimusluvut ja tietopyynnöt.

Vuoden 2022 aikana kehittämistoiminnan painopiste siirtyy erittäin vahvasti hyvinvointialueen rakentamiseen. Rakentamisvaihe sisältää kymmeniä aliprojekteja, joiden resurssointiin ja johtamiseen on kriittinen tarve osaavalle henkilöstölle. Kehittämisaalueen projektipäälliköt täyttävät tarvetta osaltaan, mutta lisää tekijöitä tarvitaan kipeästi joko sisäisesti tai ostamalla asiantuntijapalveluita.

Talous

	TOT-2020	TA-2021	TA-2022	Muutos 21-22	euro muutos
Toimintatulot	10	12	0	-100,0 %	-12
Toimintamenot	2 183	2 523	2 661	5,5 %	139
Toimintakate	-2 173	-2 511	-2 661	6,0 %	
Menot euroa/asukas	7	8	9		